

Eminenciája beszállott a részére készen tartott külön I. osztályu kocsiába. Kiséretében utaztak: Radnay Farkas és Palotay László kanonokok, Fetsér Antal titkár, Makucz Ernő és Heilingér József lelkészek.

Debreczenben 26-diki kelettel jelentik:

A bevonulás.

Dr. Schlauch Lőrincz bíboros ma délután 3 óra 40 perczkor, a budapesti személyvonathoz csatolt szalon kocsiában érkezett Debreczenbe. A perronra csak a rendező bizottság tagjai által feljogosítottak léphettek be, míg az indóház előtt elterülő területen csak a tűzoltóság által vont kordonon kívül foglalható helyet a nagyközönség. A kordonon belül a programszerű sorrendben állították fel a kocsisorokat.

A pályaudvar, a diadalkapu és a templom diszitésén lázas erővel dolgoznak a munkások ma délre már mindennel rendben lesznek.

A város fellobogózása.

A bíboros főpap a Kis-Várad, Nagy-Várad, Főter, Kossuth- és Batthyányi-utcákon átvonult a róm. kath. templom elé. Közelebbi ut lett volna a Teleky-utcán át, esakhogy ezen a keskeny utcán, az előreláthatólag nagy oéptömeg összeroldását nem lehetett volna megakadályozni. Igen helyesen és előrelátólag intézkedett tehát a rendező és fogadó bizottság, mikor a fentebb jelölt utirányt meghatározta. Így a közönség a tágas utcákon sokkal könnyebben felállhat és helyet foglalhat.

Dr. Wolfka Nándor vál. püspök-plébános, Váczy János egyházbizottmányi és Ungér Gusztáv kir. táblabíró, iskolaszéki elnökök lelkes hangú felhívást közzétettek, a melyben a bíboros egyházfejedelem bevonulási útján házzai bíró lakosokat arra kérték, hogy lobogózzák és diszitsék fel házaikat. Azt mondta ez a lelkes hangon tartott felhívás, hogy Schlauch Lőrinczben nem csak a róm. kath. főpásztort, de hazánk egyik nagy, magas közbírói állásban levő férfit tiszteljük, a ki Debreczen kulturális fejlődéséért, eddig is sokat áldozott és fog tenni még ezután is. Debreczen város közönsége régi jó hírnevéhez méltóan így is bebizonyította elfogulatlan érzelmeit és ünnepi diszben üdvözölte a bíboros egyházfejedelemet.

A lámpionos menet.

Megemlékeztünk arról, hogy ma, vasárnap este hét órakor a kath. polgárság lámpionos

menettel tiszteli meg bikoros főpapját. A lámpionos menetben ezerkétszáz polgár vesz részt.

A menetben résztvevők a csapó-utcáin tűzoltó laktanya udvarán gyülekeznek. Ott történik meg a lámpionok kiosztása s a tűzoltóság felügyelete mellett azok meggyújtása is. Tündéres látványt fog nyújtani, mikor a hatalmas lámpionos csoport este fél nyolczkor, zenével felvonul. A menet a Csapó-utcán, főtérén áthalad a Szent-Anna-utcára a plébánia elé. A munkás dalárda éneke után Tóth László róm. kath. tanító tartja meg az üdvözlő beszédet.

Az ünnepély rendezését Hermann Mátyás, Bojthy Ambrus és Nagy Sándor egyházközségi tagok vállalták magukra. Az ünnepélyt a katonazene zárja be.

A szabadkőművesek leleplezése.

Ott, ahol negyedfélszáz évvel ezelőtt az utolsó előtti egyetemes zsinat tanácskozott az egyház igazi reformálásán, ott tegnap óta a világ minden tájáról összesereglett keresztények *Ferencz József király védnöksége alatt* arról tanácskoznak: miképpen lehetne ellensúlyozni a szabadkőművességnek, ennek a tolvaj módra, titokban működő alattomos szektának a trón, a váltás és az egyház ellen irányuló támadásait? Tegnap nyílt meg Trientben, Tirolnak egy kies fekvésű városában, a nemzetközi anti-szabadkőműves-kongresszus.

Ideje, hogy megmozduljon az egész keresztény világ e legnagyobb ellensége ellen. Árius és Luther együttvéve nem ártottak annyit a kereszténységnek, mint amennyi kárt okozott száz év óta a szabadkőművesség egymagában. Azok az egyháznak csak egyik-másik tanát tagadták meg, ez megtagadja valamennyit, elveti magát a hitet s az emberi méltóságot lealacsonyítja annyira, amennyire a pogányság sem vitte: bálvány helyett magát a sátánt állítja a tisztelet oltárára.

A szabadkőművesség nem elégszik meg azzal, hogy minden vallás ellen tör, hanem hasonló vakmerőséggel támad a polgári rend s annak fejei ellen. Céljuk, mint a francia forradalom rémes iszonyatosságainak egyik főokozója mondotta: az

utolsó pap beleivel fojtani meg az utolsó királyt. Összesükükökök ők a trón és az oltár ellen.

Akik nem hallottak még a szabadkőművesség titkos céljairól, akik nem ismerik az ő mysteriumaikat, azokat meg fogja lepni ez. De akik olvasták a világirodalomnak a szabadkőművességről megjelent újabb termékeit, akik bepillantottak valamennyire az ő titkos műhelyeikbe, azok megerősítik az eddig mondottakat.

Meg kell vallani, hogy jól tudták titkolni törekvésüket s azért sikerült behálózniok oly sokat, a megcsalottak ropant táborát. A humanizmus hangzatos jelszava alá rejtőzködtek a rombolás munkájának sötét lovagjai. A jótékonyság álarcza alá bujtak azok, akik száz esztendő alatt mit sem enyhítettek az emberiség szenvedésein, — de annál több kárt okoztak úgy az anyagi, mint a szellemi és az erkölcsi téren.

Egyes kiváló férfiak régóta fáradoztak a szabadkőműves titok megfejtésén. De sokáig eredmény nélkül volt az ő nemes törekvésük. A szekta befolyása és félelmetes hatalma megtudta akadályozni, hogy féltékenyen őrzött titkaik napvilágra jöjjenek; ki tudta vinni, hogy a hiszékeny beavatlanok tovább is hódoljanak a humanizmus bálványának. A hitük iránt közömbös keresztények szemét továbbra is zárva maradtak s ezek tudtuk nélkül is szolgálták a páholyok érdekeit.

Mikor az első nagyobb leleplező munka (Pachtler, A humanizmus bálványa) megjelent, a páholy megvette az összes példányokat s elég sikerrel ellensúlyozta az újabb kiadás hatását is, mert Pachtler nem lévén szabadkőműves, nem juthatott a legfontosabb okmányok birtokába. A volt 33-ik foku testvérnek, Taxil Leónak kiadványai (Önvallomások. A három pontos testvérek stb.) azonban már sokaknak szemét felnyitották. A páholy nem tudott ellene egyebet tenni, mint hogy kiátkozta és üldözte a hűtlen testvért.

Mióta — Molay Jakab fejeirekléje

A Kazán tagadhatatlanul Európa legérdekesebb folyami tájképe. A körülfekvő szirtok egészen körülzárják a Dunát, és egy katlan képeznek, mely lesújtó hatással van a szemlélőre. A folyó itt legalább is oly mély, amilyen széles, azért nyugodtan folyhatik tovább. Balról van a Széchenyi mű-út, mialatt jobbról az egykori Traján-ut hatalmas maradványai láthatók, melyen a római legiók vonultak Pannoniába. Emléktáblák mindkét oldalon jelölik az emberi kéz e két nagy művét.

Közvetlenül Orsova előtt megnyílik a Kazán katlanja és ettől nem messze fekszik Adakale török sziget, melyen magyar csapatok teljesítik a határőrséget.

Most következik csak a tulajdonképpeni Vaskapu: rémületes össze-visszaságban, majd háromezer méter hosszúságban szirtfokok, sziklagérintezek, kisebb-nagyobb kőzátványok sorakoznak itt egymáshoz, amelyek közepes vízállásnál is a víz alatt rejtőznek, alacsony vízállásnál pedig oly szorosan meredeznek egymás mellett, annyira, hogy egy közepesen ugró ember egyik szirttről a másikra szökelve egyik partról a másikra eljuthat.

Ez a hely volt eddig a legveszedelmesebb a hajózásra; sok hajó, megrakva mindennemű kincsesel, találta itt vesztét. Nem is mertek erre átvonulni, csak a legmagasabb vízállásnál; miért is itt veszteltek néha hetekig is, várván a víz emelkedését.

Ezentul ez a veszedelem megszűnik. Ma vasárnap fogja itt elsőnek az utat megtenni az

a hajó, melyen király urunk ő Felsége és fejedelmi vendégei lesznek. A szirtgerincek eddigi hálózatába ugyanis megfelelő szélességű és mélységű csatornát robbantottak dinamittal. Ennek a bejáratát zászlócskákkal díszített vékony kötél zárja el, melyet a király hajója fog szétszakítani és be fog vonulni a csatornába, mialatt mindenfelől üdvölvések fogják hirdetni, hogy Magyarország apostoli uralkodója megnyitotta s a forgalomnak átadta a Vaskaput. A három arany bilikomból I. Ferencz József császár és király, továbbá a romániai és a szerb király fognak a nagy mű fejlődésére inni, miután uralkodónk megnyitottak nyílvánítja a Dunát felköszöntőjében.

A király hajója lefelé négy percz alatt megteszi az utat a csatornán, azután megfordul és két órai utat fog tenni fölfelé a Kazán-szoros felső végéig, mialatt a Dunaszabályozás műszaki vezetői fogják megmagyarázni mindazokat a munkálatokat, melyeket az Al-Dunának hajózhatóvá tételére mostanáig végeztek.

D. u. két órakor köt ki a hajó Orsovánál és már 3 órakor külön vonatok röpitik a magas vendégeket a mesés szépségű Herkules-füredőbe, hol udvari ebéd fejezi be a fényes ünnepségeket.

A Duna-szabályozás műve még csak nagyjában van befejezve; még legalább két esztendő kell, míg a mű teljesen be lesz fejezve és hirdetni fogja a magyar nemzet hivatását Európá keletén.

Az ünnepségek a Vaskapunál.

A hivatalos lap szept. 26-diki száma a vaskapu megnyitásánál tartandó ünnepségekről a következőket közli:

A Vaskapu-csatorna, e rendkívüli méretű és fontosságú vízépítési mű ünnepi megnyitása szeptember hó 27. én — vasárnap — megy végbe, a jól teljesített munka nagyszerűségéhez és jelentőségéhez méltó fénynyel, a megállapított és közzétett program szerint. Ő császári és királyi Felsége, valamint meghívott királyi vendégei: Ruménia és Szerbia uralkodói s mindhármuknak nagydíszű udvari és katonai kísérete, József főherczeg ur ő cs. és kir. fensége, a közös, az osztrák és magyar ministerek, a diplomtiai testület tagjai, a Ruméniából és Szerbiából meghívott kitűnőségek, méltóságok, főconsulok, consulok, az osztrák birodalmi tanács és a magyar országgyűlés két házának küldöttjei, a főpapság képviselői, köztük a csanádi r. kath. püspök, a közös hadsereg és m. kir. honvédség meghívott tisztjei, a kereskedelemügyi m. kir. ministerium képvisellete, Krassó-Szörény és a szomszéd törvényhatóságok küldöttjei, az orsovai állami, megyei és városi hatóságok, a hajózási társulatok, a vaskapu-szabályozási művezetőség és építési vállalat, továbbá a bel- és külföldi sajtó képviselői, a vállalat munkásainak és a környék földnépeinek részvételével.

A ritka jelentőségű történelmi esztendőnek, melyben Magyarország, koronás királyával együtt

miatt — teljes lett a szakadás az amerikai és az európai páholyok között s még inkább pedig, mióta Lemmi bukása miatt az európai szabadkőművesek is meghasonlottak egymással, azóta egész özőne jelent meg a leleplező iratoknak, melyeknek hitelességét minden kétségen felül helyezi a bennük közölt szabadkőműves okiratgyűjtemény. Hogy csak a legfőbbeket említsük: Miss Diana (Vaughan kisasszony), De la Rive, Dr. Bataille, Margiotta (a páholyban valamennyien a legmagasabb rangot foglalták el) s mások munkáiból minden bizonyossággal kifünnik nemcsak az, hogy e napvilág elől bujdosó szektának célja a trón és az oltár ledöntése, hanem az is, hogy a szabadkőművesség nem egyéb, mint a sátán kultusza.

Ez utóbbiról különben a római rendőrség is teljes hitelű bizonyosságot szolgáltatott. Mikor u. i. Borghese hérczeg — másfél évvel ezelőtt — visszavette palotáját a szabadkőművesektől, ezek az átadás alkalmával a palota egyik termébe nem akarták beengedni az átvétellel megbízott férfiakat. Midőn a rendőri segítséggel felnyitott terem ajtaja feltárult előttük, mely borzadással látták ott a sátán oltárát. A háznak egyik obscurushelyén pedig egy, fejjel lefelé dugott feszületet találtak ezzel a felirattal: »Éljen a sátán!«

Aki ezek után is a szabadkőművesek táborában marad, az vagy szánalomra méltó tudatlan balek (ilyen a legtöbb), vagy teljesen korrumpált ember, aki nem érdemli meg, hogy élvezze előnyeiket annak a társadalomnak, melynek legfőbb javait elrabolni törekszik.

Lelkünk egész hevével csatlakozunk az antiszabadkőműves mozgalomhoz, melyet az apostoli szék vezet és az apostoli király pártfogol. Kivánjuk, hogy ahonnét negyedfél századdal ezelőtt annyi jó származott az egyházra s ennek tagjaira, legyen az újabb javaknak bőséges forrása!

Antimurarius.

fenkölt lélekkel ünnepli a honalapítás ezeréves fordulóját, minden időre szóló és sok nemzet kereskedelmi és műveltségi törekvéseit erősen lendítő emléke marad a folyamatszabályozásnak ez óriási s aránylag rövid idő: eddigelé alig több, mint hat esztendő alatt létrehozott alkotása, mely már Széchenyi Istvánnak is fáradtságos törekvése volt, de egészben véve még csupán nemes álma lehetett, mivel a feladat nagyságával akkor még nem állott arányban a nemzet anyagi és műszaki ereje.

Kivitele sokkal fejlettebb időre, mai korunkra maradt. Miután a Berlinben 1878-ban tartott congressus Magyarországot bizta meg a Vaskapu szabályozásának keresztülvitelével, hogy a Nyugat és Kelet kereskedelmi érdekeit s egy nagy víziút forgalmát ne sokáig csorbítsák már a hajózás aldunai szirtgátjai: hét év múltán néhai Baross Gábor, e nagytevékenységű kereskedelmiügyi miniszter látott a munkához, melynek végrehajtását és nagy költségét készséggel szavazta meg Magyarország törvényhozása az 1886: XXVI-ik és az 1889: XII-ik törvényezik-ekben.

E közgazdasági és kulturai óriás munka föliratása, e szabályozott nagy víziút megnyitási ünnepe, mely világforgalmi fontosságának megfelelőleg, egyszersmind nemzetközi jelleggel bír, nevezetesebb időpontra nem eshetett volna, mint a most folyó esztendőre, melyben az ország lelkesen ünnepli ezeréves fennállását s fenkölt reményekkel és egyre gyarapodó törekvésekkel áll a második ezerév küszöbén. A

A kormánypárt fiaskója.

Hogy Bánffy báró és társai, valamint az egész kormánypárt minden pereputyostul már régen eljátszotta a korona bizalmát, azt már számtalanszor kijelentettük. Oly klasszikus alakban ezt a tényt még senki sem hozta napvilágra, mint Kiss Albert, a nemzeti párt oszlopos tagja, aki Ábrányi Kornél ismeretes beszámolójára a lapokhoz ez utóbbi című levelet intézett, melynek közérdekű részét im' itt adjuk, biznyságul annak, hogy a kormánypárt csak azért él és uralkodik még, mert nem akadt más, aki a kormány székeit elfoglalná oly áron, hogy lemondjon becsületes magyar meggyőződéséről.

Kiss Albert levele Ábrányihoz van címezve de az egész országnak szól.

Emlékeztetek arra, írja Kiss Albert Ábrányinak, hogy a nemzeti párt az utolsó két és fél évben többször is volt abban a helyzetben, hogy átvehette volna a kormányt, még pedig nem fúzióval és korlátozott hatáskörrel, miként te ajánlod, hanem közvetlenül a király kezéből, a hatalom teljességével. S ha mégse vette át; tekintve, hogy a nemzeti pártban sok okos és megfontoltni tudó ember van: ennek az oka mégis csak komolyabb szót érdemel, mint ahogy a magyar zsurnalisztika szokta tárgyalni a nagy kérdéseket. Te kevés szóból is értesz.

A nemzeti párt programjának a következő három sarkalatos tétele van:

a) Az Ausztriától való elszakadás nem nemzeti politika többé, hanem csak a mult időkből fenmaradt anachronizmus.

b) A 67-iki kiegyezés jó és helyes, mert annak alapján Magyarország állami és nemzeti létét teljesen ki lehet építeni és a monarchia részeit együtt lehet tartani.

c) Ez a monarchia csak úgy állhat fenn, ha Magyarország teljes állami léte kiépítettik és a birodalom politikája jövőben Magyarországra alapittatik, mert Magyarország ennek a birodalomnak a nagyobbik és erősebbik fele és olyan központja, amelylyel szemben a többi tartományok csak határszéli tartományok jelentőségével bírnak.

Az uralkodóház és a nemzeti párt politikája közt nemcsak a katonai kérdések képeznek differenciát; hanem maga a nemzeti politika. Ez a c) pont, amelynek csak folyományai a katonai kérdések.

Ha az uralkodóház politikája arra az álláspontra helyezkedik, hogy Magyarország eddigi, közel négyszázados gyarmati helyzetéből kiemelendő; hogy Magyarországgal ezután úgy kell bánni, mint önálló állammal és a trón és a birodalom egyetlen biztos alapjával; ha en-

nél fogva Magyarország miniszteriumának nem az lesz többé a feladata, hogy az osztrák érdekeket innen kiszolgálja, hanem az, hogy a magyar államot és nemzetet megalkossa és megerősítse: akkor a nemzetipárt kész lesz elvállalni a kormányt és akkor a maga egész önzetlen, puritán lelkével munkálkodik ezen nemzeti célok elérésén.

De azért, hogy a számtiszteket mi nevezük ki, ne Bánffy; azért, hogy a bécsi instrukciókat mi hajtsuk végre, ne Bánffy; azért mi nem fogunk kormányt vállalni soha. Egy volt minisztertől hallottam, hogy amikor valami rosszat kellett tennie, azzal vigasztalta magát: »Ha én nem teszem meg, akad más hunczút, aki megteszi s azért mégis megtörténik; tehát inkább én teszem meg.« Apponyi pedig bizonyosan azt mondja, hogy ha csak rosszat lehet tenni, tegye meg más, én arra nem vállalkozom!

Bizony, kedves Kornél: ennek a politikának a rendithetetlen követésére puritán lélek és aszkéta jellemkiváratik és legalább is egyszerű, független kenyér. Akiben e tényező valamelyike hiányzik, az nagyon hamar oda jut, hogy pártunk programjában főként azokat a pontokat látja, a melyekben a liberálisokkal megegyezünk, — mert hiszen ilyenek is vannak — ellenben letagadja, vagy legalább leki-csinyl a nagy különbséget. A c) pontot.

Az ilyenek aztán át szoktak menni a kormánypártra és ott szép állásokat szereznek, magoknak. Sokan megtették már ezt az utat, jól ki van taposva. A nemzeti párt pedig soha egy követ se dobott egyik után se és nem lett gyengébb egyiknek az eltávozásával sem.

Ha végre téged is elvezet közülünk megváltozott meggyőződésed: Tudom, hogy szeretted volna díszesebben menni; de bizony te is csak kénytelen leszel egyedül menni és azon az uton áthaladni, amelyen a többi ment; mert mi nem megyünk veled!

Ha nekünk csak aféle gondolataink volnának, hogy magunkat személyesen érvényesítsük: díszesebb és fényesebb uton tudnánk célt érni, mint amelyen számosan közülünk átmentek. De mi még arra az utra se fogunk rálépni soha: a fuzió útjára pedig még kevésbé, mert arra nincs szükségünk, miután az a másik ut is nyitva áll előttünk.

Kovács Albert.

Magyar nők tiltakozása.

Hiába zártuk le a minap a tiltakozások közlését az Ős-Budavárában elkövetett merénylet ellen, a magyar kereszt-

Erzsébetnek keresztelték, apja, anyja sokáig Erzsikének hívták: most Madelaine a neve.

Az előtt ő huzta le apja lábáról a sáros eszimat és mialatt az öreg mellette a szegényes vacsorát és pipaszó mellett pihente a napi munka fáradalmait, apró kis kezére huzta az ormótlan, nehéz eszimat, és vigan énekelve addig kofélte, a míg tiszta fényében meglátta kedves arcját azokkal a nagy, beszélő, fekete szemekkel.

Most — gazdag emberek, lábai előtt térdelve oldják le a finom csattos cipőcskét, vágyakozva nézik a karsu bokát, mely kecsesen kandikál ki a kaczerán megemelt szoknya selyem fodrai alól, míg ő unatkozva, egykedvűen bánulja az ujján csillogó gyémánt pompás tűzét, a miben fásult szive tükröződik vissza.

Nem is régen anyja ölében ült, kedvesen esicsereggett, hízelt, oda simult a melegen dobogó kebelhez és büszkén, megelégedetten hallgatta anyja becéző szavait, a mikor elnevezte édes anygalkának, egyetlen csillagának.

Most — az egyik karjaiból a másikba veti magát, göresösen ragaszkodik ahhoz, ki pénzt, aranyat, ékszert szór, — beszél szerelemről, a hol utálatot érez, — angyala ma ennek, hol nap amannak és csillag olyan, a mely este kél, reggel nyugszik és szünetlenül bolyong azon a sötét boltozaton, melynek neve félvilág.

Eppen menni készül, midőn a komorna egy levelet nyújt át.

A zsírfoltos, gyűrött papirosból összehaj-

hatalmas mű, melyre ez idő szerint az egész művelt világ szeme néz, mostantól fogva országnak, világnak fogja hirdetni, hogy Magyarország nagy áldozatkészséggel, anyagi értelmi erővel bír a béke legnehezebb munkáinak végrehajtására is, a mint birt a multban s birni fog — ha szükség lesz rá — a jövőben is elszántsággal és vitézséggel a fegyveres harcok küzdelmeiben a haza és trón megvédésére.

A világforgalom érdekeire nézve roppant fontosságu új folyamcsatorna, mely az ország, valamint a tőzomszéd déli államok anyagi jólétét is évről-évre emelni fogja: egyszersmind örök emléke, műveltségtörténeli dicsősége marad áldott tevékenységű korunknak, melyben a törekvő nemzetnek és koronás királyának teljes egyetértése Magyarországot ily óriási méretű vállalatnak aránylag rövid idő alatti létrehozására is képessé tette.

A megnyitás ünnepére Ő Felsége a Király, nagyszámu és fényes kíséretével, szept. 26-án délután három órakor érkezik Orsovára.

Incselkedés.

Írta: MÉSÁROS JÓZSEF.

Madelaine a tükör előtt áll és tetszelegve nézi képét: még itt egy kis igazítás, ott egy kis simítás és végre begombolta a komorna a hosszú fehér keztyű utolsó gombját is; az urnó bevégezte toilettjét.

tény nők hitbuzgósága megszegyenit minket, férfiakat, kik már eleget véltünk tenni kötelességünknek.

A magyar nők tiltakozása nem szűnik meg addig, míg a keresztény ország sérelemért a keresztény Magyarország elégtételt nem kap.

Szent kötelességünknek tartjuk tehát az újabb hozzáink közelből s távolból érkezett tiltakozásokat közölni, melyeknek száma az alább foglaltakkal háromszáz ötvennel szaporodott, jeléül annak, hogy a Megváltás szent jeléért buzognak hölgyeink és engesztelésért atyáikat, férjeiket s testvéreiket nem szünek meg ostromolni.

A Tiszántul hasábjain eddig kimutatott tiltakozásokhoz újabb a következők járultak:

- 1453 Bakó Alojzia
Serer Gizela
1455 Kuglis Katalin
Illés Ida
Gyenge Lajosné
Szegedy Józsefné
Bagosy Juliánna
1460 Kuglis Józsefné
Kuglis Mária
Vesselényi Jánosné
Bilóczky Julia
Illés Józsefné
1465 Bágosy Józsefné
Madarász Istvánné
Csák Lászlóné
Madarász Józsefné
Balázs Róza
1470 Rimanóczy Mariska
Kardos Fáni
Halandra Matild
Vágner Gizella
Kendrella Emilia
1475 Knöfler Irén és Nelli
Csorba Anna
Timár Maria
Makra Ilona
Krauzer Julia
1480 Griffaton Mariska
Pác Maria
Buzath Ilona és Margit
Kirm Roza
Frank Irma és Ilon
1485 Pataki Jolán
Kurucz Zsuzsika
Klink Viola
Huszka Rozsi
Sebeszta Olga

1490 Kirilovits Berta
Zuhuntruk Miczi és Emma
Toronyi Mariska
Csányi Margit
Stepánko Emilia

1495 Bodó Irma
Hóczyán Anna
Lapsi Anna
Szerváczy Irén és Berta
Mártin Mariska

1500 Dományi Viktoria
Erdélyi Róza
Wég Irén

Kis Ferenczné
Vallner Ödönné
1505 Özv. Pap Józsefné
Istváni Lajosné
Tóth Lajosné
Bereczky Sándorné
Kovrik Jozefa

1510 Kovrik Veronka
Bolyer Agostonné
Özv. Kovács Károlyné
Özv. Venes Mihályné
Varga Jánosné

1515 Tót Lajosné
Gazdag Józsefné
Özv. Kovács Ferenczné
Lévai Sándorné
Császár Lajosné

1520 Miller Róza
Sipos Anna
Özv. Vig Károlyné
Nónd Ilona
Kraft Lujza

1525 Márkus Mariska
Márkus Anna
Tolszin Elekné
Vig Juliska
Kökényesi Ilona

1530 Kovacsik Veronka
Kovacsik Jozefa
Özv. Doh Lajosné
Bene Pálné
Sito Ferenczné

1535 Bubi Károlyné
Bubi Ferenczné
Kozma Albertné
Kozma Berta
Özv. Mer Mihályné

1540 Gróf Lujza
Gulyás Lászlóné
Gulyás Róza
Deják Ilona
Szamme Anna

1545 Budo Antónia
Szito Istvánné
Irházi Zsuzsanna
Bungó Lajosné
Özv. Szele Józsefné

1550 Özv. Bodzák Lajosné
Özv. Laczkó Tivadarúé
Bodzák Lujza
Váczel Jánosné
Képesiné

1555 Özv. Páter Ferenczné
Nagy Lajosné
Csömös Mihályné
Perniz Mihályné
Pekárikné

1560 Rác Mihályné
Rác Erzsébet
Kózek Jánosné
Péter Ferenczné
Özv. Serfi Lajosné

1565 Serfi Róza
Özv. Bándroczi Jánosné
Özv. Kódrán Jánosné
Nagy Anna
Nagy Józsefné

1570 Megyeriné
Várad Jüliánna
Vereba Terézia
Özv. Vig Sámuelné
Paku Mariska

1575 Bodzák Erzsi
Borovicsény Mária
Belme Mária
Rázzenpek Lajosné
Özv. Nagy Ferenczné

1580 Horváth Jánosné
Sikatori Jánosné
Merk Mihályné
Ungvári Lajosné
Keczeli Mina

1585 Elek Imréné
Nagy Albertné
Balkó Eleonóra
Kis Károlyné
Kiss Mariska

1590 Tatay Bertalanné
Valkó Albertné
Lenkutz Józsefné
Özv. Kopasz Józsefné
Számborovszky Rezsóné

1595 Özv. Bendrai Péterné
Papp Jánosné
Petranzski Lipótné
Vig Vilma
Bauver Mihályné

1600 Bauver Mária
Muntyán Jánosné
Fekete Juliánna
Póbert Vilmosné
Fát Róza

1605 Blaskovics Istvánné
Zonda Mariska
Szenle Jánosné
Nagy Józsefné
Nagy Anna

tott borítékot egy krajczárral benyomott pecsét zárja le; az elfakult tentától alig lehet olvasni a betűket, melyek bizonyosságot tesznek arról, hogy a levél írója nem gyakorlott a betűrajzolás mesterségében.

Kedvtelenül dobja az asztalra a levelet, majd ismét felveszi s reszkető kezekkel törí fel a levelet.

Anyja irását ismeri fel. A szülő értesíti gyermekét, hogy haldoklik. Inti leányát, legyen jó és kéri Istent, hogy . . . Itt egy tonta folt; folytatása a fevélnék nincsen.

Egy másik czédulán az öreg keresztmama tudatja, hogy anyja meghalt, el is vitték már oda, a honnan visszatérés nincsen és csupán az elhunyt utolsó klvánságát teljesíti, a mikor elküldi a megkezdett levelet, melynek befejezésében — ott, a hol a tonta folt van — megakadályozta a halál.

Ismételten olvassa a kuszált sorokat, nem akar hinni a hirnek.

Anyja meghalt? a ki őt szülte, gondozta, nevelte és szerette, még akkor is, a mikor ő elfordult tőle?

Nyomorúságban, elhagyatva hunyta be szemeit, a mikor ő duskált a jólétben és lármas társaságokban élvezte az életet?

Talán ugyanabban a perczen lehelte ki lelkét, melyben az ő szája bűnös csókra nyílt az utolsó pillanatban is gyermekére gon-

dolva, kinek eszébe sem jutott, jóvoltáért imádkozva a mikor az hangosan kaczagott.

Lehanyatlik karja, a levél kihull kezéből. Megüvegesedik szeme, mintha jégdarabot raknának szívére, hideg borzongás futja végig benesjét.

Sirni akar, nem tud.

A multédes, meg keserü emlékezete a fényes, de már jelen kinos tapasztalatai váltják fel, majd a reménytelen jövőbe vetett pillantás vést jósló látománya rémiti meg a fájdalomtól megtört szívet. Szekrényéből apró tárgyakat vesz elő, mind megannyi emlék.

Az egyik édes, a másik keserü benyomást ujjit fel lelkében, mintha szemeiben fény sugar, a boldogság emlékezete derengenek, melyet csakhamar mély sóhaj, egy már rég eltemettnek vélt bánat kifejezése vált fel.

Az emlékek között egy rózsafüzért lel; emlékezet a bérmálás szentséges ünnepére, a gyermekkorra, fehér ruhás, kurta szoknyás, boldog, szűz tiszta leányságra.

Ajkai mozognak, halk mormogás hallatszik, kezei jobban szoritják össze a szent füzért és kétségbeesztő, szomorú helyzetében, régi idő óta az imádságban keres vigaszt, menedéket.

Madelaine karjaira támasztva gondteli fejét keservesen zokog.

Jótékony a köny, enyhíti a szenvedéseket.

A távolban halvány fény sugar tűnik elő, melyet erős elhatározással követni akar a boldogság felé. Igen, szakít ezzel az étellel, miben hazug minden, csupán áltat a látszat.

Undorral fordul el a félvilági hölgytől, kinek szive üres és hozzáférhetetlen, kinek erkölce a pénz és léha élvezet.

Elmegy messze földre, hol nem ismeri senkisémet és felcserele a tunya jólétet munkával, az olesó szerelmet igaz, önfeláldozó szeretettel. Hiszen szép, bájai pompában virulnak. Ha a bün posványában tudott ezekkel királynőként hódítani, csak képes lesz becsületben lebilincselni egy férfit, kit szeretni fog lelke minden valójával, kinek odaadja mindenét, magát egészen, osztatlanul, tiszta, önzetlen szerelemben, élvezve az igaz viszonzserelem édes és megnyugtató gyönyöreit.

Erzi, mint születnék újra szive a szerelem fenséges hatalma alatt, mint válnék a hölgyből nő, kit Isten teremtett, mint lenne boldog, megelégedett, szerencsés. talán becsületes . . . olyan, mint az anyja!

Fájdalmas mosoly vonul végig arcán; édes, soh'sem élt képzelt gyönyör, biztató remény remegteti meg valóját és a mig a megbánás könyei záppoként hullanak kipirult arcára, szemét égnék emelve, kezeit imára kulcsolva, bensőségteljesen, meggyőzően susogja:

— Igen, . . . hátha . . . talán?!

- 1610 Özv. Szücs Gáborné
Klents Lajosné
Klents Mariska
Máté Józsefné
Grigó Istvánné
- 1615 Szacsavay Dezsőné
Özv. Nagy Albertné
Szálku Ferenczné
Bostyán Erzsébet
Papp Emilia
- 1620 Kurta Julia
Szabó Lajosné
Kurucz Borbála
Kalló Mátyásné
Tót Mariska
- 1625 Tót Piroska
Nespor Anna
Pauk Amália
Özv. Vász Fülöpné
Szőlőssi Sándorné
- 1630 György Jánosné
Juhász Mihályné
Juhász Károlyné
Gál Demeterné
Gál Mihályné
- 1635 Bigós Anna
Bigós Terka
László Józsefné
László Piroska
László Julcsa
- 1640 Nagy Daniné
Dobos Menyhértne
Szabó Giza
Fekete Mari
Kovács Giza
- 1645 Váizman Mihályné
Pakolicz Gusztiné
Dobé Sándorné
Fábián Róza
- 1650 Szikora Mari
Szabó Julcsa
Lőrinczi Viktorné
Lőrinczi Jolán
Petrovics Józsefné
- 1655 Czela Józsefné
Bihari Károlyné
Topolozki Györgyné
Mészáros Józsefné
Tóth Mihályné
- 1660 Jámber Sándorné
Jámber Zsuzsi
Nézi Félixné
Bunyik Gusztiné
Sztoneczek Gusztiné
- 1665 Sztoneczek Piroska
Sztoneczek Mari
Megyesi Mari
Megyesi Julcsa
Megyesi Gáborné

Halkan nyílik meg az ajtó, a komorna egy levélkét ad át.

Bóditó, érzéki illat ömlik róla; meg sem nézi, a földre dobja és mérgesen tiporja lábaival. Fáradtan kél fel és vánszorog az ablakhoz. Kinyitja az egyik ablakszárnyat és merően bámul a sötétségbe.

A beáramló hideg levegő meglepetti a selem hajsálakat és jöltevően hűsíti a lázas főt. Lassan-lassan megszűnik az ajkak vonaglása, kisimul a redőkbe esett homlok és mire a szellő felszárítva arczáról a könyeket, ismét kisuhran, magával viszi a jelen szívet marczangoló fájdalmait is.

Vissza megy, meglátja a megtaposott levélkét. Felemeli, Madelainának szól; benne egy névjegy Muki gróftól, rajta egy pár, irónnal oda vetett szó, melyben a találkára hívja.

Tekintete a finom metszésű névjegyéről a gyűrött levélre esik. Annak egyik sarkán grófi korona diszlik, ezt egy pár zsírfolt fedi, — az pénzt, vigasságot, kéjt jelent, az szegénységről, szomorúságról, halálról hoz hirt, — az a meg szokott könnyű életre hív, ez meg munkára, becsületre int, — az utcáról felhallatszik a türelmetlenül várakozó két-mén patáinak dobogása és feledve az elhatározás, feledve az erős akarat, Madelaine letörölte már a szemében rezgő utolsó könyecseppet is, a midőn idegesen oda szól komornájának:

— Mari, add reám a köpenyemet!

- 1670 Nagy Gáborné
Mester Gyuláné
Nagy Jolánka
Rekhendor Gusztiné
Regó Károlyné
- 1675 Daróczy Gáborné
Mészáros Károlyné
Lukcsi Lina
Lukcsi Luiza
Derda Józsefné
- 1680 Tóth Józsefné
Tajás Jánosné
Gyöngyösi Mari
Gyöngyösi Jánosné
Laluka Györgyné
- 1685 Karajos Józsefné
Kovács Gyuriné
Tomes Mihályné
Lénárt Lajosné
Bak Istvánné
- 1690 Bak Józsefné
Lengyel Jónásné
Tóth Sándorné
Bartha Lajosné
Miczki Györgyné
- 1695 Dobai Lőrinczné
Dobai Róza
Varga Jánosné
Rácz Jánosné
Rácz Mari
- 1700 Rácz Kati
Rácz Julcsa
Rácz Veronka
Zsoláné
Zsola Irma
- 1705 Vas Veronka
Vas Ilka
Vas Terka
Balázs Józsefné
Nagy Ferenczné
- 1710 Nagy Róza
Czimmermann Istvánné
Tóth Jánosné
Jámber Sándorné
Varga Imréné
- 1715 Kis Demeterné
Németi Istvánné
Katona Józsefné
Alföldi Imréné
Barbós Jánosné
- 1720 Barbós Tógyerné
Zsotrai Pálné
Máji Julcsa
Huszár Béláné
Varga Mari
- 1725 Máji Relli
Pocz Mihályné
Czákányoczi Józsefné
Kabai Jánosné
Császárné
- 1730 Pásztor Gusztiné
Ács Andorné
Karovicz Andorné
Kis Zsuzsi
Özv. Zachariás Istvánné Biharból
- 1735 Lászlófy Rozália
Kritsa Klára Gyergyó-Szt.-Miklósról
Kritsa Róza
Lázár Lukácsné
Kricsa Leontine
- 1740 Giaromuzsi Baptistné
Kricsa Péterné
Kricsa Lenke
Özv. Bogdán Jánosné
Lukácsfy Zakariásné
- 1745 Lukácsfy Róza
Bogdán Antoinette
Popovits Dezsőné
Eránosz Luiza
Eránosz Anna
- 1750 Lázár Péterné
Lázár Mariska
Novák Antal
Lázár Erzsi
Szarukán Vertánné
- 1755 Olescher Lilike
Cziffra Francziska
Szentpéteri Janka
Cziffra Mihályné
Lázár Jánosné
- 1760 Lázár Emma
Lázár Anna
Lázár Irén

- Lázár Matild Gyergyó-Szt.-Miklósról
Simon Czárán Mari
1765 Lázár Hedvig
Száva Werzár Mari
Simon Ede
Kritsa Anna
Kedves Emma
- 1770 Csiky Kálmánné
Csiky Ilona
Csiky Anna
Csiky Sarolta
Csiky Tilike
- 1775 Csiky Erzsike
Máté Gáborné
Cziffra Irma
Cziffra Janka
Bogdán Istvánné
- 1780 Urmánczy Maris
Bogdán Ninus
Bogdán Mariska
Frunkucz Péterné
Frunkucz Vera
- 1785 Frunkucz Irma
Bokros Endréné
Özv. Görög Józsefné
Görög Rebi
Vákár Ferenczné
- 1790 Özv. Novák Jánosné
Novák Anna
Novák Marcsa
Rosdás Mariska
Özv. Szarukán Mártonné
- 1795 Lukács Lina
Lukács Ágnes
Lukács Rózsa
Lukács Józsefné
Imecs Mózesné
- 1800 Dezső Gergelyné
Veres Ladó Jánosné
Özv. Benedek Antalné
- 1803 Máté Regina

Felhívás előfizetésre.

F. évi október hó 1-től a „Tiszántúl“ politikai napilapra új előfizetést nyitunk.

A „Tiszántúl“ zászlójára a katolikus s hazafias szellem és irány eme jelszavai vannak felírva: Isten, király, haza!

A „Tiszántúl“ az egész országban a legolcsóbb politikai napilap.

Kérjük tisztelt elbarátainkat, hogy lapunk terjesztésével szent s hazafias elveinket is minél szélesebb körben terjeszteni sziveskedjenek.

Az előfizetési feltételek a lap homlokán olvashatók. A szerkesztőség.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva ma d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Más időben 50 kr.

Szept. 27. Nagyvárad iparos ifjak önk.-körének szüreti mulatsága a Sasban.

Szept. 27. Nagyvárad szőlőbirtokosság őszi közgyűlése délelőtt 8 órakor a városház tanács-termében.

27. A városi árvaház megnyitási ünnepe.

28. Megyei közigazgatási bizottság rendkívüli ülése d. e. 10 órakor.

Október 1. Közigazgatási ülés a városházán.

3. 4. Löverseny a nagyvárad gyepen.

4. A nagyvárad kath. kör millenniumi ünnepélye.

5. Megyei közigazgatási ülés d. e. 10-ór.

7. A Csányi György elleni sajtótárgyalás.

8. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

18. A főreáliskola palotájának fölavatása.

* *Felkérjük mindazok t. olvasóinkat, kiknek előfizetése e hó végével lejár, hogy azt mielőbb megújítani sziveskedjenek.*

* *A nagyvárad kath. kör millenniumi ünnepélye a király népnapiján, október hó 4-én, teljes sikerűnek ígérkezik. A kör választmányja már megállapította az ünnepélt*

- 1610 Özv. Szücs Gáborné
Klents Lajosné
Klents Mariska
Máté Józsefné
Grigó Istvánné
- 1615 Szacsuvay Dezsőné
Özv. Nagy Albertné
Szálku Ferenczné
Bostyán Erzsébet
Papp Emilia
- 1620 Kurta Julia
Szabó Lajosné
Kurucz Borbála
Kalló Mátyásné
Tót Mariska
- 1625 Tót Piroska
Nespor Anna
Pauk Amália
Özv. Vász Fülöpné
Szőlőssi Sándorné
- 1630 György Jánosné
Juhász Mihályné
Juhász Károlyné
Gál Demeterné
Gál Mihályné
- 1635 Bigós Anna
Bigós Terka
László Józsefné
László Piroska
László Julcsa
- 1640 Nagy Daniné
Dobos Menyhértne
Szabó Giza
Fekete Mari
Kovács Giza
- 1645 Váizman Mihályné
Pakolicz Gusztiné
Dobé Sándorné
Fábián Róza
- 1650 Szikora Mari
Szabó Julcsa
Lőrinczi Viktorné
Lőrinczi Jolán
Petrovics Józsefné
- 1655 Czela Józsefné
Bihari Károlyné
Topolozki Györgyné
Mészáros Józsefné
Tóth Mihályné
- 1660 Jámbor Sándorné
Jámbor Zsuzsi
Nézi Félixné
Bunyik Gusztiné
Sztoneczek Gusztiné
- 1665 Sztoneczek Piroska
Sztoneczek Mari
Megyesi Mari
Megyesi Julcsa
Megyesi Gáborné

- 1670 Nagy Gáborné
Mester Gyuláné
Nagy Jolánka
Rekhendor Gusztiné
Regó Károlyné
- 1675 Daróczy Gáborné
Mészáros Károlyné
Lukzsi Lina
Lukzsi Luiza
Derda Józsefné
- 1680 Tóth Józsefné
Tajas Jánosné
Gyöngyösi Mari
Gyöngyösi Jánosné
Laluka Györgyné
- 1685 Karajos Józsefné
Kovács Gyuriné
Tomes Mihályné
Lénárt Lajosné
Bak Istvánné
- 1690 Bak Józsefné
Lengyel Jónásné
Tóth Sándorné
Bartha Lajosné
Miczki Györgyné
- 1695 Dobai Lőrinczné
Dobai Róza
Varga Jánosné
Rác Jánosné
Rác Mari
- 1700 Rác Kati
Rác Julcsa
Rác Veronka
Zsoláné
Zsola Irma
- 1705 Vas Veronka
Vas Ilka
Vas Terka
Balázs Józsefné
Nagy Ferenczné
- 1710 Nagy Róza
Czimmermann Istvánné
Tóth Jánosné
Jámbor Sándorné
Varga Imréné
- 1715 Kis Demeterné
Németi Istvánné
Katona Józsefné
Alföldi Imréné
Barbós Jánosné
- 1720 Barbós Tógyerné
Zsotrai Pálné
Máji Julcsa
Huszár Béláné
Varga Mari
- 1725 Máji Relli
Pocz Mihályné
Czákányoczkai Józsefné
Kabai Jánosné
Császárné
- 1730 Pásztor Gusztiné
Ács Andorné
Karovicz Andorné
Kis Zsuzsi
Özv. Zachariás Istvánné Biharból
- 1735 Lászlófy Rozália
Kritsa Klára Gyergyó-Szt.-Miklósról
Kritsa Róza
Lázár Lukácsné
Kricsa Leontine
- 1740 Giaromuzsi Baptistné
Kricsa Péterné
Kricsa Lenke
Özv. Bogdán Jánosné
Lukácsfy Zakariásné
- 1745 Lukácsfy Róza
Bogdán Antoinette
Popovits Dezsőné
Eránosz Luiza
Eránosz Anna
- 1750 Lázár Péterné
Lázár Mariska
Novák Antal
Lázár Erzsi
Szarukán Vertánné
- 1755 Olescher Lilike
Cziffra Francziska
Szentpéteri Janka
Cziffra Mihályné
Lázár Jánosné
- 1760 Lázár Emma
Lázár Anna
Lázár Irén

- Lázár Matild Gyergyó-Szt.-Miklósról
Simon Czárán Mari
- 1765 Lázár Hedvig
Száva Werzár Mari
Simon Ede
Kritsa Anna
Kedves Emma
- 1770 Csiky Kálmánné
Csiky Ilona
Csiky Anna
Csiky Sarolta
Csiky Tilike
- 1775 Csiky Erzsike
Máté Gáborné
Cziffra Irma
Cziffra Janka
Bogdán Istvánné
- 1780 Urmánczy Maris
Bogdán Ninus
Bogdán Mariska
Frunkucz Péterné
Frunkucz Vera
- 1785 Frunkucz Irma
Bokros Endréné
Özv. Görög Józsefné
Görög Rebi
Vákár Ferenczné
- 1790 Özv. Novák Jánosné
Novák Anna
Novák Maresa
Rosdás Mariska
Özv. Szarukán Mártonné
- 1795 Lukács Lina
Lukács Agnes
Lukács Rózsa
Lukács Józsefné
Imecs Mózesné
- 1800 Dezső Gergelyné
Veres Ladó Jánosné
Özv. Benedek Antalné
- 1803 Máté Regina

Felhívás előfizetésre.

E. évi október hó 1-től a „Tiszántúl“ politikai napilapra új előfizetést nyitunk.

A „Tiszántúl“ zászlójára a katolikus s hazafias szellem és irány eme jelszavai vannak felírva: Isten, király, haza!

A „Tiszántúl“ az egész országban a legolcsóbb politikai napilap.

Kérjük tisztelt elbarátainkat, hogy lapunk terjesztésével szent s hazafias elveinket is minél szélesebb körben terjeszteni sziveskedjenek.

Az előfizetési feltételek a lap homlokán olvashatók. A szerkesztőség.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva ma d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Más időben 50 kr.

Szept. 27. Nagyvárad iparos ifjak önk.-körének szüreti mulatsága a Sasban.

Szept. 27. Nagyvárad szőlőbirtokosság őszi közgyűlése délelőtt 8 órakor a városház tanács-termében.

27. A városi árvaház megnyitási ünnepe.

28. Megyei közigazgatási bizottság rendkívüli ülése d. e. 10 órakor.

Október 1. Közigazgatási ülés a városházán.

3., 4. Löverseny a nagyvárad gyepen.

4. A nagyvárad kath. kör millenniumi ünnepélye.

5. Megyei közigazgatási ülés d. e. 10-kor.

7. A Csányi György elleni sajtótárgyalás.

8. Városi közgyűlés d. u. 8 órakor.

18. A főreáliskola palotájának fölavatása.

* Felkérjük mindazok t. olvasóinkat, kiknek előfizetése e hó végével lejár, hogy azt mielőbb megújítani sziveskedjenek.

* A nagyvárad kath. kör millenniumi ünnepélye a király népnapiján, október hó 4-én, teljes sikerűnek ígérkezik. A kör választmányára már megállapította az ünnepély

Halkan nyílik meg az ajtó, a komorna egy levélkét ad át.

Bóditó, érzéki illat ömlik róla; meg sem nézi, a földre dobja és mérgeesen tiporja lábaival. Fáradtan kél fel és vánszorog az ablakhoz. Kinyitja az egyik ablakszárnyat és merően bámul a sötétségbe.

A beáramló hideg levegő meglengeti a selem hajszálatokat és jöltevően hűsíti a lázas főt. Lassan-lassan megszűnik az ajkak vonaglása, kisimul a redőkbe esett homlok és mire a szellő felszárítva arczáról a könyeket, ismét kisurrán, magával viszi a jelen szívet marcangoló fájdalmait is.

Vissza megy, meglátja a megtaposott levélkét. Felemeli, Madelainének szól; benne egy névjegy Muki gróftól, rajta egy pár, irónnal oda vetett szó, melyben a találkára hívja.

Tekintete a finom metszésű névjegyéről a gyűrött levélre esik. Annak egyik sarkán grófi korona diszlik, ezt egy pár zsírfolt fedi, — az pénzt, vigasságot, kéjt jelent, az szegénységről, szomorúságról, halálról hoz hirt, — az a megszokott könnyű életre hív, ez meg munkára, becsületre int, — az utczáról fehallatszik a türelmetlenül várakozó két-mén patának dobogása és feledve az elhatározás, feledve az erős akarat, Madelaine letörölte már a szemében rezgő utolsó könyeseppet is, a midőn idegesen oda szól komornájának:

— Mari, add reám a köpenyemet!

sorozatát, s holnap, hétfőn délután tartja utolsó ülését az ünnepély tárgyában, a melyen a még szükséges intézkedéseket teszik meg. A tulajdonképeni millenniumi ünnepély délelőtt lesz a kör diszes helyiségében. A programmba az ének és szavaláson kívül fel van véve dr. K a r á c s o n y i János theologiai tanár, jeles történészünk alkalmi felolvasása, mely kimagasló mozzanata lesz az ünnepélynek. Este a Zöldfa nagytermében bankett lesz, a melyre aláírási-íveket bocsátottak ki. Ilyen ívek vannak a kör helyiségében, Stark Gyula, Imrik Gusztáv és Csátary István uraknál. Egy teríték ára 1 frt 50 kr.

* **A király a 48-as honvédekhez.** A 48-as honvédek legutóbbi országos gyűlése hódoló feliratot intézett a király ő felségéhez az ezredév alkalmából. A honvéd-egyesületek központi bizottságának ma tartott ülésén Balogh Sándor elnök bemutatta a miniszterelnök következő levelét, mely király köszönetéről értesíti a 48-as honvédek: Ő császári és apostoli királyi felsége a 1848-as honvédeknek folyó évi szeptemberben Budapesten tartott országos üléséből hozzá intézett hódolatteljes üdv- és szerencsekívánatait legfelsőbb köszönetének nyilvánítása mellett legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatott. Erről tekintetes uraságodat örvendetes tudomásul ezennel értesitem. Budapest, 1896. szeptember 16-án. Bánffy. Az öreg honvédek nagy lelkesedéssel fogadták a levél felolvasását s aztán a bizottság folyó ügyeit intézték el.

* **Az egyetem megnyitása.** A budapesti tudomány-egyetem ünnepélyes megnyitása október 10-én lesz. Az előadások, tekintve az idő előrehaladottságát, a megnyitás előtt, október hó 5-én már megkezdődnek.

* **Hampel József az ártándi leletről.** Mint értesültünk, a híres régész és egyetemi tanár nagy elismeréssel nyilatkozott az ártándi aranyleletről, már azok után is, amiket Cséplő Péter főgymnasiunai tanár levelében olvasott. Ez utóbbi a napokban rajzoltatja és fényképezeti az érdekes tárgyakat, hogy legalább ábrázolatban felküldhesse azokat Budapestre, mert a valóságban oly törekenyek, hogy hozzájuk se lehet nyulni. Hampel különben melegen ajánlja az ásatás folytatását s utal a középkori leletről írt könyvére, amelyben az ártándiakhoz hasonló tárgyak ábrái láthatók.

* **Új rend.** Az anyakönyvekbe történt téves és hibás bejegyzések kiigazítása tárgyában leirt az igazságügyi miniszter, hogy a kijavítandó lap egész tartalmát bele kell a bírósági végzésbe foglalni; ezt megkönnyítendő, az anyakönyvezetőknek kötelességévé tette, hogy az egész szöveget terjeszse be a felettes hatósághoz s ha ez is hozzájárul, úgy küldendő a bíróságnak, a jogérvényes kiigazítás elrendelése végett.

* **Pécsi vendégek Nagyváradon.** A magyarországi kamarák f. hó 29. és 30-án tartják meg Kolozsvárott országos értekezletüket, melyen az összes kamarák képviselve lesznek. A pécsi kamara küldöttei: elnök, titkár és 6 belfel Kolozsvári-utjokban megakarják tekinteni Nagyváradot s erről értesítették kamarának titkárát. A pécsi vendégek a ma 7 órakor érkező budapesti gyorsvonattal érkeznek Nagyváradra. Kamarának elnöksége felhívta a belfelgokat, hogy minél többen jelenjenek meg fogadtatásukra a vasuti állomáson. A nagyváradai kamara képviselőiben Jankó József elnök és dr. Sarkadi Lajos titkár utaznak Kolozsvárra, 28-án délután.

* **Esküvők.** P a r o b e k Antal birtokos tegnap délután tartotta esküvőjét P a k s y Gusztáv tekintélyes nagyváradai polgár és birtokos kedves szép leányával: P a k s y Szeréna kisasszonnyal. Az esküvőn előkelő közönség volt jelen. — P a p p László nagyváradai fiatal kereskedő ma esküszik örök hűséget Székesfehérvárott V i n k l e r Juliska kisasszonnyal, V i n k l e r Zsigmond ottani fogyasztási adóhivatali főnök szeretetre méltó, szép leányának.

* **Csillaghullás.** Az idei november, mint az előjelek mutatják, sok ezüst és arany csillagot fog hullatni az attilák és waffenrokkok galléjára. A novemberi katonai előléptésekhez szükséges bejelentéseket a hadügyminiszteri leiratból következtetve, különösen sok előléptetés várható a gyalogságnál a századosi és a tüzérségnél a főhadnagyi rangfokozatban.

* **Ülések a városnál és megyénél.** Nagyvárad város közigazgatási bizottsága október hó 1-én délután tartja rendes havi ülését A városi közgyűlés pedig október hó 8-án délután 3 órakor lesz. — Biharvármegye közigazgatási bizottsága pedig október hó 5-én délelőtt 10 órakor tartja ülését.

* **Kamatláb leszállítás.** A »Pol. Ért.« jelentí: A magyar királyi pénzügyminiszter folyó évi 47.639. számú körrendeletével utasította az összes pénzügyi hatóságokat, hogy a kincstári ingatlanok haszonbérlete iránt jövőben kötetlen bérleti szerződésekben a törvényes kamatnál magasabb késedelmi kamat ki ne költessék; továbbá, hogy a jelenleg fennálló haszonbéri szerződésekben felvett 6 százalékos késedelmi kamat helyett ezentul csak 5 százalékos késedelmi kamat számíttassék fel.

* **Gondozás alá vett árvák.** A belügyminiszter tudatja Biharvármegye közigazgatási bizottságával, hogy néhai Ölyüs Lajos hegyközségi tanító Lajos és Béla nevű árváit a Debreczenben létesített tanító-árvaházba felvették. Ugy az árváknak, mint kísérőjüknek Debreczenig illetve a kísérőnek vissza is, ingyen vasuti utazást engedélyezett.

* **Egy kamarai titkár jubileuma.** Az ország kereskedelmi és iparai között a kiválóbbak közé tartozó kassai kamara ma, vasárnap ünnepélyt rendez abból az alkalomból, hogy a kamara titkára: Deil Jenő 25 éve tölti be fontos hivatalát. A jubileum alkalmából a kamarán kívül az ipartestület és más kereskedelmi és ipari egyesületek is részt vesznek az ünnepélyekben. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara titkára dr. Sarkadi Lajos a kamara és a saját nevében meleg hangu sürgönyben üdvözölte jubiléus kollegáját.

* **A szabadkőművesek elleni kongresszus.** Valussi Jenő dr. trienti hercegpüspök hivatalosan közölte papságával azon brévet, a melyet XIII. Leó pápa Allatahoz, a kongresszus előkészítő-bizottságának elnökéhez intézett. A hercegpüspök lelkes szavakkal buzdítja papságát a kongresszusra való részvételre. A kongresszusra Trientbe érkezett újabbban msgr. Marconi pulati püspök (Albánia), továbbá Bécsből számosan üdvözölték a kongresszust, így: Falkenhayn Ferenc gróf, Liechtenstein Alfréd herceg, Hohenlohe herceg, Belcredi Rikárd gróf, Schwarzenberg herceg, Kuefstein Ferenc gróf, Nostiz gróf stb. A kongresszus négy szakosztályban fog tanácskozni. A szakosztályok elnökei: M u s t e l kanonok, a »Revue Catholique de Coutances« szerkesztője (Franciaország), T a r d i n e l J. P., a quebeci »Verité« igazgatója (Canada), C o l l e t kanonok (Spanyolország) és P a c e l l i Péter, az »Unione Antimassonica« alelnöke (Róma).

* **Botrány az asszonykongresszuson.** Mint Berlinből telegrafálják, a nőkongresszuson ma a szocialdemokrata és a polgári párt annyira hajbakapott, hogy botrány lett belőle. A bourgeois-párt kijelentette, hogy az egész nőemancipáció nem ér egy fabatkát, a szocialdemokrata nők pedig mellette heveskedtek. Eddig a kongresszus méltóan folyt le és komolyan tanácskozott, míg a mai botrány közbe nem jött.

* **Az ősbudavári merénylet.** Egy vidéki plébános arról értesítette az »A«-t, hogy a községheli nagybirtokos, a midőn egy társaságban az Ős-Budavárában a kereszt ellen elkövetett merényletre tereiték a beszédet, egyszerűen kijelentette, hogy az »egész história« nem egyéb zszurnalisztikai hazugságnál és meg sem történt. Az említett uri ember végül kijelentette a plébános előtt, hogy a községheli római katolikus templom fentartásához nagyobb összeggel hozzájárul, ha a plébános két oly uri embert megnevez, a kik az ősbudavári keresztes körmenetnek szemtanúi voltak. A plébános, tekintettel arra, hogy templomát csakugyan alamizsnákból

kénytelen fentartani, az »A«-hoz fordult és két szemtanúnak megnevezését kérte. Az »Alkotmány« teljesíti is a plébános kívánságát és megnevezi a két tanut (ha kell, akár százat is). Mar most a nagybirtokos uron a sor, hogy szavának álljon; tanulságul pedig vegye azt, hogy máskor ne kételkedjék a tisztos lapok tudósításaiban.

* **Halálozás.** Részvételt vettük a következő gyászjelentést: Özv. Szoha Endréné, mint gyermek, Szoha Pirooska férj. Jóó Ferenczné és gyermekei, Szoha Vilma férj. Sollák Adolfné unokái a maguk, valamint számos más rokon ösmerős és jóbarát nevében is fájdalomt szívvvel tudatják a legjobb apa, nagy- és dédap, rokon éa jóbarát *Nagy Antal Sándor* városi tisztviselő és 1848—49-es honvéd hadnagynak folyó évi szeptemberhó 26-án délután 6 órakor életének 81-ik évében végelegyengülésben, a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétel után történt csendes elhunytát. A megboldogult földi maradványai ugyane hó 28-án délután 3 órakor fogtak a róm. kath. egyház szertartása szerint Kispereczes-utca 777. számú saját háznál beszenteltetni és az olasz sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat ugyane hó 29-én délelőtt 10 órakor fog az olasz plébánia templomban az egek Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai és barátai tisztelettel meghívotnak. Béke poraira!

* **A nikapolyi esata millenniuma.** Szeptember 28-a a véletlen összetalalkozásánál fogva szinte páratlan nap a világtörténelemben. A ma ezeréves Magyarország történelmében ez a nap éppen ötszáz év előtt, akkor is, ma is hétfői nap, két egyenlő félre osztja. 1396. szeptember 28-án volt az első esata magyar és török közt Nikapoly mellett s körülbelül erre az időre esik az első eset is, hogy a római császár (német király) és a magyar király egy és ugyanaz a személy.

* **Szüreti kiállítások.** Biharvármegye felső részében ez évben mennyiségre nézve bő, s ha az időjárás pár hétig újra száraz, napos és meleggé változik, úgy minőségre nézve is kitűnő termés ígérkezik. A régi homoki szőlőbirtokosok évtizedekkel az Érmelléken (Székelyhíd-Diószeg) legjobb minőségűnek mutakozó borvesszőkből alakították a jelenleg is virágzó s nagy kiterjedelmű szőlőket, a miért is boruk, ha valamivel kevesebb szesztartalmu is, de zamatjuk csaknem ugyanaz. A kik e bor tulajdonságát s jóságát ösmerik, a legközelebbi években 18—20 frtot is megadtak egy hektoliter mustért, míg jelenleg vevőknek annyira igyekeznek az általános nagy termés hírsztelésével a leendő must árát letörni, hogy 8—10 frtnál többet nem hajlandók adni, holott, a must minden valószínűség szerint kitűnőnek ígérkezik, a mennyiben már jelenleg is csaknem minden faj szőlő teljesen ki van fejlődve és megérve.

* **A tüzériaktanya építése.** A tüzér lakatya építése gyorsan halad; egyes épületek már tető alatt is vannak s nem sokára fedél alá kerülnek, az összes lakhelyiségek, istállók, raktárak. Az építésre felügvelő bizottság tegnap délután a helyszínén ülést tartott s megsejmelte az építkezést. Néhány apróbb ügy merült fel, a melyet elintézték.

* **A csodadoktor felebbezése.** A »hegyi doktor« Német Sándornál a napokban ismét házkutatást tartott a rendőrség. Dr R e d n i k József városi orvos és S a r k a d i József rendőrbiztos nagyobb mennyiségű, orvosszerrel telt üvegecskét foglalt le. Ez ellen N é m e t h Sándor jogi képviselője dr. F a z e k a s Imre felebbezést adott be a városi tanácshoz. Egy másik felebbezésben az iránt kér orvoslást, hogy G e r ő Ármín rendőrkapitány elrendelte, hogy a rendőrség időnkint tartson vizsgálatot és házkutatást, míg csak meg nem gyógyodik arról, hogy N é m e t h Sándor felhagyott a gyógyítással. A felebbezésben erős hangon kél ki N é m e t h Sándor a rendőrség ellen.

* **Crispi fiának lopása.** Az olasz sajtó a legélénkebben foglalkozik a Cellere—Crispi pörrel. Crispi jóakarói kizártak tekintik, hogy Crispi miniszterelnök akarta meggátolni fiának bűnvádi üldözését, sőt mondják, hogy a mikor

meghallotta, mivel gyanúsítják fiát, e szavakkal nyomta kezébe a revolvert: »Tudod kötelességedet!« A másik verzió az, hogy Crispi környezete tett meg minden lehetőt arra, hogy az igazságszolgáltatás menetének útját állja. A sajtónak másik része viszont a legszigorubb kritikát gyakorolja az ügyesség fölött, a mely egy tolvajt nem üldözött csak azért, mivel az a miniszterelnöknek fia. — Luigi Crispi, a sőtét gentleman és ékszerlovaj egyelőre Braziliában időzik és aligha is fog egyhamar megjelenni hazájában, a hol a viszonyok rá nézve olyan kedvezőtlen fordulatot vettek.

* **Tanítóiból béres.** A bezedeki gör. kath. népiskola tanítója, Gyurkovics Milutin lemondott ezen állásáról, mert jobb állást kapott. Monostor község ugyanis béresnek alkalmazta Gyurkovicsot és ezen állás a tanítónak jobb jövedelmet biztosított a tanítói állásnál.

* **Kóbor ebek s macskák.** Nagyvárad város kapitányi hivatala a földmívelésügyi m. kir. miniszter 45516/896. számú leirata folytán közhírré teszi, hogy a kóbor ebeket és macskákat saját birtokán mindenki elpusztíthatja, mindazonáltal a földtulajdonosok, a vadászati jog tulajdonosa illetve bérlőjének engedélye nélkül a határban levő földjeikre pusztán a fenti jog gyakorlása végett löfegyverrel ki nem mehetnek.

* **Hogyan kell a marhát bélyegezni.** Nagyvárad város kapitányi hivatala a földmívelésügyi m. kir. Miniszter 41844/896. számú leirata folytán ismételt közhírré teszi, hogy az állatok faránstűtő vassal való bélyegzésből származó károsodás megállítására céljából a tűzes-vassal való bélyegzés jövőre vagy teljesen mellőzendő, vagy pedig az a far helyett az állat szarván, esetleg állkapcsán alkalmazandó.

* **Elkobozott oláh naptár.** A dévai kir. törvényszéki elnök jogerős ítélet folytán a Bukarestben Socek J. V. kiadásában oláh nyelven megjelent »Calendarul national pe anul 1895.« (Nemzeti kalendárium 1895-re) című fali naptár magyar-ellenes köriratai miatt elkoboztatta és a található példányokat megküldeni kéri.

* **Nansen honorárium.** Annak idején közzöltük azt a szenzációs izű hírt, hogy Nansennek a Daily Chronicle az első táviratért és első jelentésért 5000 fontot ígért. Most azt jelentik utólag, hogy ezt a szerződést arra az esetre kötötték, ha Nansen eljut az északi sarkig. Most még bizonytalan, hogy a sarkkutató ilyen körülmények között mekkora honoráriumot fog kapni.

* **Felgyújtották a esősz házát.** Czéczkén a esősz háza a napokban kigyuladt és leégett. A vizsgálat kiderítette, hogy a tűz gyújtogatásból keletkezett, valamelyik falubeli, akit a esősz a tilosban fogott, gyújtotta fel boszúból.

* **Rendőri hírek. Veszekedő házigazdák.** Winkler Mór és neje háztulajdonosok nemcsak azt kívánják meg lakóiktól, hogy pontosan lefizeszék a házbért, hanem ezenfelül még tartásuk a hátukat is. Hartmann Mór lakójukkal tegnap olyan patáliát csinált, hogy a fél utca lakossága összegyűlt a iármára. Bóttal rontották lakóikra. — **Ellopták mindenét.** Kincses Gyula kerégyártó-segéd keserves keresményét összekuporgatta, hogy tisztességes ruházatot vegyen. Tegnapelőtt éjjel minden ruháját, az utolsó gombig elvitte valami jómadár. Ráadásul még az óráját is ellopta. Egyik már lopásért gyanúsított segédre gyanakodnak, aki a lopás után elszökött.

* **László-sör.** Nagy a keletje a pecszőlősi gőz-sörgyár izletes produktumainak. Nap-nap után hallunk hírt olyan üzletekről, ahová ezt a sört vezetik be. Ma a Wöber-szálloda éttermében lesz kapható a László-sör s ugyanott lesz. cigányzene is

* **Neumann M.,** kinek a keleti államokban, Bécsben és így az Osztrák-Magyar Monarchia nagyobb városaiban, úgy Nagyváradon is a kis hídfőnél (Lévay-palotában) férfi- és gyermek nagy ruharaktára van. szeptember hó 24-én Bécsben Kärntner-Strasse 19. sz. palotában újabb óriási áruházat nyitott, melynek ünnepélyes megnyitására a Neumann M. cég külön meghívókat bocsájtott ki. Miután fenállá-

sának 30 éves jubileumát is ülte. Bécs arisztokrata köréből megtisztelték a Neumann M. céget jelenlétükkel s az óriási áruházat megsemmisítették, a hol livrés szolgálk kinálták a pezsgőt a vendégeknek. A Neumann M. cégfőnöke (alapítója) lugosi születésű volt, egyszerű szabó legényből lett híres ruhagyáros, ki a mult évben halt meg. A cég Neumann M. maradt, fia vezetése mellett.

* **Őszi időnyre** legújabb angol és francia divatcikk, úgy szintén férfi és gyermek ingek, harisnyák, zsebkendők, nyakkendők, férfi és női keztyűk legnagyobb választékban kaphatók Roth M. utóda kalap és férfidivat üzletében, ugyanottan eredeti karlsbaldi cipők kaphatók. 5—10

Nagyvárad város közügyei.

Nagyvárad város virilistái.

Az 1897. évre már összeállította Nagyvárad város igazoló választmánya a legtöbb adót fizetők névjegyzékét. A folyó évi virilisek közül hét maradt ki és pedig Szeghalmi Bálint és dr. Berkovits Zsigmond, a kik időközben elhaltak; továbbá Germán Károly, Kempfner Mór, dr. Korda Kálmán, Schenker Mihály és SztarI Ferencz.

Ezek helyett a következő új virilisek lesznek tagjai a törvényhatósági bizottságnak: Balogh Döme, Bognár Sándor, Diósy Lajos, dr. Kazay Kálmán, Kohn Dávid, ifj. Moskovits Mór, Munk Jakab.

Az igazoló választmány által összeállított jövő évi virilisek névjegyzéke a következő:

Adler Ignác, Andrányi Lajos, Aufrecht Mór, Balogh Döme, Bartsch Sándor, Bognár Sándor, Bottó Ferencz, Czegléd Sándor, Deutsch K. Ignác, Diamandy Miklós, Diósy Lajos, Erdélyi József, Farkas Izidor, Fuchsel Emanuel, dr. Grósz Albert, Grunwald Henrik, Gyalokay Lajos, Hartmann Mór, Heringh Sándor, Hillinger Lipót, Huzella Gyula, Inceze Lajos, Janky József, dr. Kazay Kálmán, Kohn Dávid, ifj. Kohn Sámuel, Kugler Albert, Kövér Sándor, Kunz Gusztáv, Kurländer Rafael, dr. Kutiák Ágoston, Léderer Dávid, Lévy Zsigmond, Löblé Henrik, Mandel Adolf, Mayr Sándor, Mihelyi Adolf, Mihelyi Pál, Molnár Lajos, Moskovits Miksa, ifj. Moskovits Mór, Moskovits Mór, dr. Munk Béla, Munk Jakab, Müller Salamon, Némethy Károly, Nyiry György, Pallay Lajos, Papp György, Pojnar Iános, Rádl Ödön, Rendes Vilmos, Rimánóczy Kálmán, Sal Ferencz, Sebestyén Lajos, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Szahender Károly, dr. Váry Szabó Béla, Weinberger Jakab, Weiszlovits Adolf, Wöber János, Tóth Jenő.

Születési és halálozási statisztika.

szept. 20 — szept. 27-ig.

Az elmúlt héten, (legutolsó kimutatásunk óta) a nagyvárad állami anyakönyvvezetői hivatalhoz a következő születési és halálozási esetek lettek bejelentve:

Született: tizennyolcz fiu és tizenkét leány. Összesen: harmincz.

Meghalt: tizenöt férfi és tizenhárom leány, összesen: huszonnyolcz.

Legutolsó kimutatásunk óta tehát, vagyis az elmúlt héten — két emberrel szaporodunk Nagyváradon.

Az ez idő alatt elhaltak névsora a következő:

Schvartz János, Csizmár András, Szabó István, Guthy Béla, Csizsár György, Pauch Istvánné, Karajos Lajos, Kövessi Sándor, Marin-kás Illésné, Sorbán László, Nádasy István, Volfrán Gyula, Kovács József, Torszin Teréz, Bajai Mari, öz. Mitrik Ferenczné, Fenichel Emil, Seres Erzsébet, Kovács József, Tóth Ilona, Tellman Róza, Wellesz Margit, Nagy Erzsébet, Gábor György, Móza Éva, Tardi Erzsébet, Bognár Anicza, Szentmiklósi László.

Választás a jogakadémián.

Ha Justicia ma véletlenül betekint a jogakadémia termébe, méltán meg lehetett volna elégedve hűveivel, látván a jövendő alkotmányos élet egy mozzanatát, mely fényesen igazolta jogászaink értelmes gondolkodás módját, mert minden állásra igazán arra méltó munkás tagokat választott meg. A választás este 6 órakor vette kezdetét.

Dr. Sipos Árpád akadémiai tanár a szép számmal összegyűlt tagoknak még egyszer tudomásukra hozta összejövetelük célját egyuttal felkérte őket, hogy a választás megejtésében segítségére legyenek.

Először is a korelnökségre felkérték Nagy Zoltán joghallgatót a körjegyzőségre pedig Schweiger Jenő joghallgatót.

Nagy Zoltán korelnök felkérte ezután az akadémiai polgárokat, hogy a »Segély-Egylet« elnökségére ajánlanak arra való akadémiai polgárt. Erre fölhangzott Algyay Vilmos neve, mire az elnök egyhanguan megválasztott segély-egyesületi elnöknek jelentette ki, s egyuttal átadta helyét az egyhangulag megválasztott segély-egyleti elnöknek, ki is igen szép szavakban köszönte meg a kitüntetést s beléje helyezett bizalmat s ígérte, hogy erejéhez mérten a Segély-egylet dolgait szíven fogja viselni.

Ezután javaslatot terjesztett elő a tisztikarra vonatkozólag, melyben a tisztségekre a következőket ajánlja:

Alelnöknek: Bige Sándor.

Főjegyzőnek: Örley Dénes.

Pénztárosnak: Küttel Károlyt.

Ellenőrnek: Hoffmann Károlyt.

Aljegyzőkül: Thury László és ifj. Örley Kálmánt.

Bizottsági tagokul: Kenéz Sándor, Ertsey Péter, Bartos Adorján és Nagy Zoltán IV. éves joghallgatókat, Miskovszky Jenő, Nyiry Béla, Kelen Jenő és Schweiger Jenő III-ad éves joghallgatókat, Bárdossy Ferencz, Millye Gyula, gróf Vass István, és Puskás Béla II-od éves joghallgatókat, Jakabffy Gyula, Lakatos József, Jelenffy Béla és Zsák J. Adolf I. éves joghallgatókat.

Ez az előterjesztés egyhangulag elfogadtattott és fent nevezettek közfelkiáltással egyhangulag megválasztattak.

Ezen választás megejtése után dr. Sipos Árpád tanárelnök az Olvasó-Egylet elnökségére való jelölésre szólította fel a tagokat, mire Gyenge Béla közfelkiáltással és nagy lelkesedéssel olvasó egyleti elnöknek megválasztott. Gyenge Béla lelkes beszédben megköszönvén a megtiszteltetést és átgondolt programot adott, melyben fölemlítette, hogy az olvasó termet ujonnan kell berendezni és a könyvtárt rendbe hozni, a kör helyiségében a kártya-játékot mérsékelni illetve rendszabályozni, télen matinékat és vitatkozó estélyeket tartani; végül még a jövő hóban tartandó deák-kongresszus tárgyában kifejtette nézetét, melyet a gyülekezet közhelyesléssel fogadott; mire áttért a tisztviselők megválasztására, a kiket a következő sorrendben hozott javaslatba:

Tátra Kálmán: alelnök.

Némethy Ferencz, főjegyző, itt azonban meg kellett állani, mert némelyek Puskás Béla joghallgató nevét kiáltották.

Erre a főjegyzői állásra titkos szavazás következett, melynek eredményeként Némethy Ferencz 5 szavazattöbbséggel választott főjegyzőnek.

Pénztárosul Demetrovics Elek ajánlatván, itt is akadt ellenjelölt; a titkos szavazás eredménye: Demetrovics Elek fényes megválasztása lett.

Ellenőr Puskás Béla.

Könyvtáros: Bárdossy Ferencz.

Aljegyzők: Beliczay Elek, Krüger Aladár, Nuszbek Sándor.

Választmányi tagok lettek: Ertsey Péter, Nagy Zoltán, Kenéz Sándor, Turcsányi Ferencz IV. évesek; Kolb Géza, Medvigy Jenő, Bige Sándor III-ad évesek; Gara Akos, Demetrovics Elek, Örley Dénes, Moldoványi Gyula, Hegyesy Pál II. évesek, Hoffmann Károly, Szolnok Jenő, Thury László és Baraha Dezső első éves joghallgatók.

Este az ifjuság áldomásra gyűlt össze.

TANÜGY.

* A nagyvárad községi iskolaszék tagjait a f. évi szept. hó 30-ik (szerdán) d. u. 4 órakor a városháza tanácstermében tartandó iskolaszéki ülésre tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1896. szept. hó 26-án. Dr. Sipos Árpád, iskolaszéki elnök.

IRODALOM

— **Biblia és Tudomány.** Van szerencsém Főtisztelendőség becses tudomására hozni, hogy »A Biblia és a Tudomány« című kath. folyóirat főszerkesztősége mellett a tulajdonjogot is megszereztem magamnak és ez alapon több oly intézkedést teszek, a mely paptársaink óhajával találkozok. Főtisztelendőség ismeri kitűnő munkatársaim névsorát, s így nem kell ismételve bizonyítanom azt, hogy e nagy kath. vállalat, a melyről a német, francia, belga és angol kath. lapok is oly elismeréssel szólnak, oly szellemi magaslapon fog maradni, a melyen kath. irodalmunknak csak büszkesége leend. Hogy azonban ez közös kincse lehessen a magyar kath. papságnak, hogy fényesebb kiállítására daczára is mindenki könnyen megszerezhesse, 1. a folyóirat minden hó 15-én és 30-án fog megjelenni, Karácsony és Husvétkor kettős füzetben, 64 oldalon, így tehát egy év alatt összesen 26 füzetet, illetőleg 52 nagy ívet ad; 2. ennek megfelelően előfizetési ára egy évre 10 frt, vagy 30 sz. int., félévre 5 frt, vagy 15 sz. int. — negyedévre 2 frt 50 kr. vagy 8 sz. int. 3. az »Országgyűlési Értesítő« kő- és könyvnyomda r.-t., mint elsőrendű nyomda, biztosítékul fog szolgálni az iránt, hogy a füzetek kiállítása még szebb, műmel- lékletei minden műizlést kielégítő leend s kezességet vállal még az iránt is, hogy az egyes számok sértetlen állapotban jussanak tisztelt megrendelőink kezeihez. Mindeme újítást azért teszem, hogy e nagy kath. vállalat új erőre ébredjen. Szomorúan kell bevallanom azt, hogy szent vallásunk tanát a tudományos téren szolgáló eme nagy vállalat eddig oly közönnyel találkozott, mintha hazánk nem is volna Mária országa, a kath. hívők, lelkesek száma a lehető legcsekélyebb lenne. Épen e körülmény készítetett engem arra, hogy legelőször a magas főpapsághoz forduljak kéresemmel, tőle kérjek erkölcsi támogatást; most azonban, mikor egyházfejedelmek legnagyobb része erről már biztosított, kéresemmel fölkeresem paptársaimat, felhívom Főtisztelendőségedet, becses megrendelésével szaporítsa előfizetőink számát, ne engedje meg, hogy e kath. vállalat, melyre, mint Magyarország második ezredévének legelső nagy alkotására, oly elismeréssel hivatkozott külföld és hazánk sajtója, pártfogás hiányában talán megszűnni legyen kénytelen. Abban a reményben, hogy kiállításunk nem lesz a pusztába kiáltónak szava, s hogy újabb megrendelőinknek a már megjelent számokkal együtt, a füzeteket minden fennakadás nélkül megküldhessük, ezért a következő füzet szeptember hó 30-án fog megjelenni. Főtisztelendőség szives megrendelését kérve, maradtam Budapest (Gyár-utca 5. sz., kegyesrendiek bérháza), 1896. szeptember 1. testvéri szeretettel dr. Csuday Jenő, csorna-pr. kanonok, egyetemi magántanár, főszerkesztő és kiadó-tulajdonos.

— **Lourdesi nagy képes naptár** az 1897-dik közönséges évre. Szerkesztette két szerzetes pap. Ez a derék naptár, melyet a magyar népnek melegen ajánlunk most lép ötödik évfolyamába. Másfél száz oldalnyi terjedelemben a rendes naptári részen kívül szebbnél-szebb vallás-erkölcsös cikkek, elbeszélések, költemények képezik a naptár gazdag és változatos tartalmát. Az »Emlékeztető«-ben az év tizenkét hónapja minden ünnepének rövid leírását kapjuk. Közölve vannak Lourdes legújabb csodaeseményei és az oltáriszentség csodái. Hatásos cikket olvasunk a káromkodásról és a serdülő fiúk és leányok nevelítéséről. A történeti rész becses adatokat közöl a Pálos-rend multjáról, a Mária tisztelt fejedelmek és királyokról, Szent Ferenc harmadik rendjének keletkezéséről. A gazda megolvashatja, mi a teendője hónaponként. A mulattató részben pedig a kacagató

tréfák egész sorozata található. A szebbnél-szebb képek csak emelik a naptár értékét. Megrendelhető **M é s z á r o s K á l m á n** sz. Ferenczrendi atyánál, Budapesten. Ára 30 kr, póstával 35. kr. Nagyobb megrendelésnél árleengedés. 50 drb 12 frt, 100 drb 22 forint. A könyvtárosok 104 drbot 21 frton kapnak. A költség mindig a megrendelőt terheli.

— **Kath. szertartásu temetési zsebkönyvem** II. kiadása legközelebb elhagyja a sajtót. Zsebbetehető, olcsó, ment a sok fölösleges énektől. A ft. papság, nép és kitanítók számára van szánva. Kiadása püspökileg engedélyezve van. 26 kr. előleges beküldése után bérmentve fog megküldetni. Tisztelettel Nagyvárad, 1896 szept. 26. **N a g y B é l a** kir. tanf. tollnok.

MULATSÁG.

A nagyvárad iparos ifjak önképző egyete ma este tartja meg a Fekete Sas összes termeiben zártkörű szüreti ünnepélyét, melyet az ügyes rendezőség úgy készítet elő, mint mások aligha tudnák s a mi épen ezért biztosítja számukra a sikert. Lesz e mulatságon diszfölvonulás; körülbelül 60 tagból álló csoport, férfiak és leányok magyar jelmezben, dallal, a Rákóczy kedvesen szívhezszóló hangjai mellett vonulnak a szüretre. Próbaházasság, szavalat, zónaposta-levelezés, stbbi. fogják fejlethetlenné tenni e mulatságot. A tánc meg épen hajnalig-viradtig tart s olyan emlékek követik mindezeket, melyekre örömmel, szívesen gondol vissza mindenki, a kiki részt vesz ez ünnepélyen, — pedig sokan, számtalan sokan lesznek.

Igazságszolgáltatás.

Kik lesznek esküdtzéki tagok az utolsó negyedben. A nagyvárad esküdtzéki tagjai közül akik ez évben a II. és III. negyedre voltak kisorsolva, nem sokat fáradtak, mert az egész félévben nem volt egyetlen sajtóper sem, a hol fungálniok kellett. Az utolsó negyedre kisorsolt tagoknak, úgy látszik, több dolguk akad. Október hóra két sajtóper tüzött ki a sajtóbiróság, de ezek közül az október 14-iki, a már egyszer elhalasztott Vledényi-Schankebank elleni pert ezuttal ísímét elnapolták s így csak az október 7-iki fog megtartatni. Az október-decemberi negyedre a következő esküdtzéki tagok vannak kisorsolva: Kugler Albert, Kovács Béla, Szokoly Tamás, dr. Komlós József, Stark Gyula, Harsányi József, Erdélyi József, dr. Berkovits Ferencz, Rádl Ödön, Tichy Gyula, Czegléd Sándor, Ficzek Lajos, Bartsch Sándor, dr. Schweiger Ede, Nagy Géza, Pekánovics Imre, Molnár Lajos, Sável János, dr. Molnár Imre, Kaczián Károly, ifj. Tóth Ferencz, Gyapay Márton, Keledi József, Guttman József, Szilárdy Ernő, Hegyesi Márton, Rozsly Géza, Sonnenfeld Adolf, Duma Flórián, dr. Nemes Imre, dr. Wallner Ödön, Balázsovich Jenő, Makay Pál, Patta Manó, Olári Gyula. Az elhalt Szeghalmy Bálint helyett az előbbi negyedekre kisorsolt tagok közül hívnak be egy esküdtet.

Törvényszéki végtárgyalások. A nagyvárad kir. törvényszék büntető ügyi osztálya holnap 28-én, nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek elintézés alá:

Szűcs Tótyer és társai szándékos emberölés büntette miatt.

Gyujtogatás vétségével vádolt Czencz János bűntügye.

Lopás büntetével vádolt Mohácsi János és társai bűntügye.

Becsületsértés vétségével vádolt Balogh Döme és társa bűntügye.

Sikkasztás vétségével vádolt Karikó Dezső bűntügye.

Az ülésen Millye Gyula elnököl. Jegyző: Linczinger Gyula.

REGENY-CSARNOK.

A forgácskisasszony.

— Elbeszélés. —

17

Írta: **VALNICSEK BÉLA.**

Bolgár e szavakat minden czézés nélkül mondta; megdölgötlanul. Csak később vette észre, hogy Ida azokat czézésnek is vehette s hirtelen másra terelte a beszédet.

A további társalgás folyamán Ida roppant szórakozott volt. Sokszor nem is figyelt Gyula szavaira, hanem saját gondolataival foglalkozott. Ha Hegyesi nem nyugtatja őt meg, hogy Bolgár Gyula semmit sem tud a köztük történetekről, most nem merne a vadember szeme közé nézni; de így nyugodt lehet. Aztán különben sem lehetett czézés Gyulától az a favágó szó; az ő apja nem favágó volt. Bolgár Gyula bizonyára csak valami keveset akart kifejezni, azért mondta, hogy favágó.

Igy töprekedett Ida, miközben a kastélyhoz érték s üdvözölve egymást elváltak.

Bolgár Gyulának feltűnt Ida kérdezősködési viselete. Talán Etelka kérte, hogy puhatolja ki a vadember hangulatát, mit szól ahhoz a megjegyzéshez, vagy . . .

Talán csak nem; akkor nem irt volna Hegyesihez címzett levelében tekintélyről Akit szeretünk, az előtt nem iparkodunk tekintélyt szerezni. És milyen szomorú, szórakozott volt Ida beszédjük vége felé.

Bolgár Gyula konstataulta, hogy a forgácskisasszony bizonyos gyöngéd hajlamokra hajlandó vele szemben s azon gondolkodott, hogy miben hasonlít és különbözik Etelkától.

A hajuk, szemük egyforma színű, egyforma szép; az arc gödröcskéik is, mintha hasonlóknak volnának. Hanem azért mégis van köztük különbség; Bolgár Gyula nem tudná megmondani miben. De ő érzi, hogy van.

És Szemes Etelka is olyasfélért érzett.

Látta, hogy más fiatal embernek is van szép haja, szeme; talán olyan, mint Gyulának. Hanem Gyulában ezeken kívül van még valami, ami a többiben nincsen. Gyula komolyabb s amellett kedvesebb s mikor néha mellette megy és karja a Gyuláét érinté; szinte megremeg az egész teste.

Szemes Etelka sohasem felejté, mikor a banketten kar-karban mentek.

Olyan jól esett akkor hallania azt a megjegyzést és úgy szeretné tudni, mit gondolt akkor ő, Gyula. Szinte kívánná, hogy ne válasszák meg képviselőnek; hiszen akkor távolabb lenne tőle, mint így.

Még ráfogták, hogy nagyságos asszony akar lenni, pedig szivesebben menne az orvoshoz mint a képviselőhöz . . .

Bérczy Ida ugysis furesán viselkedik Etelkával szemben a bankett óta. Olykor-olykor gúnyos szavakra fakad, melyeknek éle ellene irányul, Etelka észrevette ezt, csak nem mutatta. Gondolkodott is, hogy mivel bánthatta meg Idát, de hiába. Azt persze fel sem tette, hogy Bérczy Ida Gyula miatt neheztel rá. Csak később, a választás napján történt olyasmí, amiből Etelka sokat megtudott. Akkor mindnyájan Zebegényben voltak s míg Gyula pártívei között volt, a fiatalok a hölgyeknek udvaroltak. Bérczy Ida kezdte unni a sok bókot s félre hívta Etelkát, hogy együtt beszélgessenek.

Ida kezdte a szót: Csak megválasztának Bolgárt képviselőnek; milyen jól hangzanék: nagys. Bolgár Gyula úr.

Etelka hallgatott s azt gondolta, báresak ne választának meg. Legalább közelebb állna hozzá.

Ida tovább beszélt: Mit gondol maga Gyuláról; nem furesa fiatal ember?

— Miért?

— Mert olyan komoly. Mindig tudományos könyveket böngész. Azt hiszem szerelmes és nem viszonzozzák érzelmeit, azért olyan elvonuló.

— Dehogy, ha szerelmes volna, nem foglalkoznék olyan komoly dolgokkal. S különben kibe volna szerelmes, hiszen alig ismer leányokat.

— Kibe? Hát Mariskába, vagy magába vagy akár belém.

Etelka elpirult; zavarba jött Ida szavaira és szórakozottan mondta: Nem gondolnám.

Ida észrevette Etelka zavarát s éles tekintetével az erdészkiasszony szíve mélyére látott: Maga szerelmes belé, ne tagadja, látom az arcából. Ugy-e szereti?

Etelka megijedt a forgácskiasszony tekintetétől. Arcza tüzes volt, szemei felcsillogtak, szava suttogóvá lett az utolsó mondatnál. Aki még nem látta, így méltán megijedt.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

A képviselőház föloszlatása.

Budapest, szept. 27. (Saj. tud. táv.) A képviselőház föloszlatása még mindig nincs elhatározva. Hir szerint Bánffy báró most a Vaskapunál tesz jelentést ő Felségének és kérni fogja a meghatalmazást az új választások megejtésére, amelyet állítólag meg fog kapni, nehogy a kiegyezési tárgyalások ideje előtt parlamenti viták tárgyává legyenek,

Vaskapn megnyitása.

Orsova, szept. 26. (Saját tudósítónk táv.) Ma délelőtt három vonaton megérkeztek ide a vendégek: Bánffy báró a miniszterekkel; továbbá a diplomaták, az osztrák kormány tagjai, osztrák és magyar képviselők, főrendek, Dessewffy csanádi püspök és számosan mások. Három óraker a pályaudvar tömve volt, midőn a király vonata berobogott. Ő Felségét lelkes éljenzéssel fogadták, aki a diszszázadot megszemlélte; utána Jakabffy főispán üdvözölte, mire az uralkodó röviden felelt. Azután folytonos éljenzésben megkezdődött a bevonulás a nagyszéren diszitett városba; minden tíz lépésre egy diadaliv volt felállítva. Négy óraker jött a király a szállására, szakadó esőben. Hat óraker fogadta a küldötségeket. Elsőnek a diplomáciai kar tisztelgett. Este a város fényesen ki volt világítva.

A czár Angliában.

London, szept. 26. (Saját tudósítónk táv.) Az orosz czár, a waleszi herceg, Connaught herceg, Battenberg Ferencz herceg az esős időjárás dacára is vadászaton voltak. Az orosz czár külön, hosszabb kihallgatáson fogadta Salisbury márkít.

Keresztény szocialisták Ausztriában.

Bécs, szept. 26. (Saj. tud. táv.) A keresztény szocialisták ma több ezer ember által látogatott népgyűlést tartottak, melyben határozatot hoztak arra nézve, hogy az élelmi szerrek elővásárlását minden módon meg kell gátolni, és azokat, akik a vidéki behozatal összevásárlása által a közönséges, fogyasztási cikkeknek is megdrágítják, érzékeny pénzbírságokkal kell büntetni.

Választások Svéd-Norvégországban.

Stockholm, szept. 26. (Saját tudósítónk távirata.) A liberálisok az itteni kerületekben győztek, kivéve az 5. választó kerületet, hol egy szocialista szerkesztő győzött.

Orkán Franciaországban.

Páris, szept. 26. (Saját tudósítónk távir.) Roppant szélvihar dühöngött tegnap egész Franciaországban, mely kiszámíthatatlan kárt okozott. A földközi tengeren a hajók nagy számmal a partra vetve megsérültek. Az Oczeán felől is Bordeaux, Nantes, L'Orient, Brest. Cher-

bourg kikötőkben sok hajó megrongálódott. Számtalan halászbárka és parti gőzös holléte ismeretlen.

Anarchisták ellen.

Pretoria, szept. 26. (Saját tud. távirata.) Itt is törvényt alkottak, hogy a közveszélyes politikai agitátorokat s bevándorolt idegeneket ki kell utasítani. A törvényt szept. 30-án hirdetik ki és már október 1-én életbe léptetik.

Konstantinápoly csődben.

Budapest, szept. 26. (Saját tud. táv.) A Konstantinápoly Budapesten című mulató hely csődbe jutott. Már jóval ezelőtt fenyegették ezzel főbb hitelezői, de azután az igazgatóság közbenjárására moratoriumot adtak. Most azonban három kisebb hitelező — különös tekintettel arra, hogy a vállalat kötelezettségeinek megfelelni egyáltalán nem tud, így a fővárosnak is tüzoltói díjak ezímen 700 frttal tartozik — csődöt kért a vállalat ellen.

KÖZGAZDASÁG.

Országos gazda-kongresszus

A gazdaszövetség nagy nehezen megalkult, pedig a kormánypártiak váltig ellenezték a gazdák érdekszövetkezetet. Az erről s többi tárgyakról hozott határozatokat közelebb behatóan ismertetni fogjuk; ezuttal közöljük gr. Széchenyi Imre ama beszédének kivonatát, melylyel a gazda-kongresszuson vázolta a nemzetközi gazdasági kongresszus tárgyalásait.

»Feladatommá tetetett — ugymond — a nemzetközi gazdakongresszus határozatait e helyen közölni. Miután azouban az a kongresszus határozatokat nem hozott, feladatomtól elestem. Ugy hiszem sok idő fog beletelni abba, mire az összes jegyzőkönyvek kinyomatnak és azok elolvasásával kiki a maga következtéseit vonhatja majd le az ott mondottakból; azért a jelen nem volt gazdatársaimnak vélek szolgálatot tenni azért, hogy ez alkaiommal röviden vázolom azon benyomásokat, a melyeket a diskusszió folytán nyertem és azon következtetéseket, a melyeket az érdes vitából levonhatóknak tartok. Az első örvendetes momentum volt az a benyomás, hogy ide komoly munkára jöttek az emberek s szakértelmüket, fáradságukat csakugyan a kérdések tisztázására kívánták felszentelni.

A vitától, valamint a külföldi tagok közelebb ismeretéből mindenképp azt lehetett konstatálni, hogy oly tagja nem talákozott a kongresszusnak aki az általános, világszerte érvényesülő árhanatlást és ebből eredő gazdasági depressziót tagadta volna. Minden ország gazdája keserűen panaszkodott e gazdasági viszonyok felett s még a nemgazdák, gyárosok, professorok, bankárok, ügyvédek, habár részben tulzottnak tartották is, de egytől egyig elismerték e panaszok jogosultságát.

Méltóztatnak tudni hogy 4 teremben párhuzamosan tárgyalattak.

1. Termelés.
2. Kereskedelem.
3. Vám- és
4. Valuta-kérdéseket.

Ugy tudom, hogy a vámok kérdése volt az, amelyektől legtöbb praktikus eredményt várt a publikum, — ugy okoskodván, hogy a sok különböző országból összesereglett, de egy közös csapás alatt nyögő gazdákat kell, hogy közös vámvédelemre ösztökélje a nyomoruság, így megszülethet az európai vám-unió csirája.

Volt is ennek a nagy eszmének szószólója, minden kontinentális nemzetből egy-egy, de mind hiába, dülöre sehogy sem akart menni a dolog, sőt az ellenzék száma nagyobnak látszott a pártolókénál, egyszóval ott vagyunk még most is e kérdéssel, a hol az 1885-iki utolsó kongresszusunkkor voltunk. Haladás nem mutatkozik. Theoriában helyesli mindenki az esz-

mét, de a praktikus élet emberei évtizedek óta nem mernek hozzá fogni, látván benne több nehézséget, mint a mennyit legyőzni vélnek. Hozzájárul még ehhez a fiatal francia nemzedéknek e kérdésben tanusított különleges álláspontja, mely még theoriában is perhoreskálja a közlekedést, azt mondván: »A vám terén megtudom magamat védeni, nem szorulok másra!«

Megnehezíti a tervet még Muszkaország kelet felől a vasutak által folyton táguló területülete, ugy hogy az európai kontinentális vám-unió eszméjét egyelőre elejtettnek lehet tekinteni.

Marad még a többek által felvetett kisebb vámszövetségeknél kérdése (Pl. mi és Németország.) a mely több oldalról felvetetvén, sokkal több szimpathiával látszott találkozni. Volt azonban ez osztálynak mégis egy kidomborodó óhaja, amelyet ugy látszott meglehetősen szótöbbséggel lehetett volna keresztül vinni s ez az, hogy a jövőben kötetlen kereskedelmi szerződésekből a legnagyobb kedvezményes záradék kihagyassék, mint olyan valami, amely a vám védelmi célját nagykönnyen meghusítja. De ha már a vámügyi szakosztályban nagyobb eredményt nem is tudnék konstatálni, annál kézzelfoghatóbb következtetést vonhatok le a termelési szakosztály tárgyalásánál.

A termelési szakosztályban folyt működésnek főeredményét, a mellett különben a többi szekciókban tartott felszólalások is megerősítették, abban lehet összefoglalni, hogy végre is megadatott a válasz arra, vajjon van-e tultermelés? Helyi körülmények által előidézett, de mindig csak rövid ideig tartó több produkció létezését elfogadta ugyan a többség, de az általános s évek során át tartó u. n. tultermelés elméletét a legnagyobb határozottsággal elvetette. Így konstatáltattott, hogy az árak hanyatlásának okát nem a tulprodukezióban, de másban kell keresni. Ugy vettem ki, hogy a tultermelés teoriája helyett, a mely eddig mindennek egyetlen magyarázata volt, most egy más theoria kezd uralni a helyzetet, a mely a kartellirozott internacionális tőke uralmának tulengedésében keresi a bajok kuforrását. Megvallom, nem szeretem ezen nagyhangú s szocialisztikus szagu kifejezést, kivált nem szeretem azt a békére hivatott gazdák körében hangoztatni, de hiába, nem használhatok más kifejezést, mint a melyet a felszólalók többsége használt, ha felfogásukat a valósághoz hiven akarom tolmácsolni és egyszóval jelezni mindazon bajok főforrását, a melyek ellen különböző téren különböző eszközökkel való védekezést ajánlott a kongresszus tagjainak többsége.

(Folyt. köv.)

A nemzetközi gazdakongresszus.

Emez ismét lefolyt tanácskozás alkalmából ama hiány pótlására, hogy határozatokat nem hoztak, az eredmények összegezése végett, a következő nyilatkozatot tették közzé:

A budapesti nemzetközi gazdakongresszus alulírott tagjai a valutakérdésben lefolyt tárgyalások eredményét a következőkben állapítjuk meg,

1. a három napi vita alatt a szónokok közül egyetlenegy sem tagadta, hogy a földművelés sanyaru helyzetét az abnormálisan alacsony árak okozták;
2. a valutakérdésnek az agrár kérdéssel való szoros összefüggését a kongresszuson a mezőgazdaság képviselői majdnem egyhangulag kiemelték;
3. a szónokok nagy többsége, tekintet nélkül valutapolitikai álláspontjára, elfogadták a legkiválóbb mezőgazdasági tekintélyek ama véleményét, hogy gabonában nincsen tultermelés s nem a tultermelés okozza a gabonaárak hanyatlását;
4. az aranyvaluta hivi is megengedték azt, hogy a bimetalizmus a gabonaárak emelkedését idézné elő;

5. Az aranyvaluta hívei a vitában nem huzakodtak többé azokkal az érvekkel elő, a melyekkel eddig a közvéleményt a bimetallizmussal szemben meggyőztették, hogy tudniillik a bimetallizmusnak az a célja, hogy eladósodott földbirtokosok hitelezőiket rosz pénzzel való fizetés által meg akarják csálni.

Az alólírottak azt a meggyőződést szereztek, hogy a mezőgazdasági válság megszüntethető a valuta-kérdés nemzetközi rendezése által s e miatt a kormányok a legkomolyabb föladatainak tartjuk, hogy a lehető leggyorsabban lépjenek egymással érintkezésbe, hogy ebben az értelemben rendezzék az érték-kérdést.

Aláírva:

Allard Alfonz, Arendt Ottó dr., Aschendorff, Baudoin, Boutmy, Field, Frewen-Morton, Granville-Schmith, Hoensbroech gróf, Hohenblum, Kardorff-Wabnitz, Károlyi Sándor gróf, Kolowrat J. Mayer gróf, Ploetz Roeder, Raffalovich, Roesike dr., Segnier, Schack-Sommer, Schwerin gróf, Széchényi Imre gróf, Széchényi Pál gróf.

Terménynyitózsde.

Budapest, szeptember 26.

B u z a tavaszra, bácskai	7.02
» tavaszra, északi	7.04
» szeptember-októberre, bácskai	7.28
» szept.-okt.-re északi	7.30
R o z s tavaszra bácskai	6.28
R o z s tavaszra, északi	6.30
T e n g e r i, junius-juliusra, bácskai	3.88
» jun.-jul.-ra, északi	3.90
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	11.50
» aug.-szept.re, északi	11.60

Bécs, szeptember 26.

B u z a tiszai	7.50—7.90
» bántási	7.20—7.75
» bácskai	7.15—7.55
» szokványúru őszre	6.64—7.66
B u z a szokványúru tavaszra	7.34—7.36
R o z s tiszavidéki	6.80—6.90
» szokványúru őszre	0.00—0.00
» szokványúru tavaszra	0.00—0.00
T e n g e r i magyar	0.00—0.00
Z a b, magyar kereskedelmi	0.00—0.00

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. szept. 26.

Magyar aranyjárdék 4%	122.—
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	123.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	101.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.20
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölesön	155.25
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	139.—
Oszták járdék papirban	101.25
Oszták járdék ezüstben	101.25
Oszták járdék aranyban	123.25
Oszták korona járdék	101.—
Oszták korona járdék	144.75
1860. oszták államsorsjegyek	950.—
Oszták magyar bankrészvény	401.50
Magyar hitelbank részvény	368.30
Oszták hitelintézeti részvény	367.50
Oszták-magyar államvasuti részvény	9.53
20 frankos arany (Napoleonkor)	58.80
Német birodalmi márká	119.85
London vista	47.55
Páris vista	11.75
20 márkás arany	—

NAGYVARADI SZINKÖR.

Vasárnap, 1896. szeptember 27-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével két előadás.

Délután 4 órakor félhelyárakkal: utolsó délutáni előadás!

GOLDSTEIN SZÁMI.

Bohózat 3 felvonásban.

Kezdeté 4 órakor, vége 6-kor.

Este 7 órakor rendes helyárakkal:

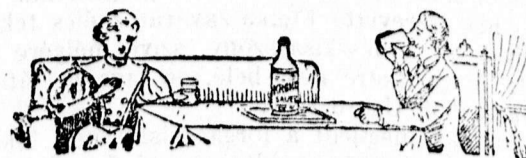
utolsó előadás!

A C Z I G Á N Y.

Népszimű dalokkal 3 felvonásban.

Kezdeté 7, vége 10 órakor.

Felelős szerkesztő: **CSIPPÉK FERENCZ.**

Krondorfi savanyuviz.

Stefánia trónörökösne forrás.

— **Kitünő gyógyviz,** —
kedvelt asztali viz.

Nagyváradon: Kádár és Kiss, Janky Antal és ifj. Popper
113 11—12 József uraknál kapható.

Szőlőbirtokosok

figyelmébe!

Alólírott a nagyvárad szőlőtelepemen az idén is nagyobb mennyiségű

szőlő fásajtásokat

csináltattam — és ajánlom a gyökeres ripariába ojtott, válogatott és tökéletesen összeforrott Erdői, Ezerjő, Fehérmézes, Juhfark, Olasz rizling, Balaton, Kadarka és Oporto fajoknak

ezért 105 frtért, százát 12 frtért október vége felé átadással.

Megrendeléseket az érték egyharmada melléklésével egyenesen hozzám czimezni kérem.

JANKY JÓZSEF.

202 1—10

A Nagyvárad-Szóllösi Gőz-Sörgyár

VENDEGLŐJE

a W Ö B E R-s z á l l o d á b a n N a g y v á r a d o n.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a nagyvárad-szóllösi sörgyár-vendéglőjében a „Wöber-szállodában“ ma

folyó hó 27-én, vasárnap cigányzene lesz.

Mint eddig úgy ezután is mindenképen arra fogok igyekezni, hogy pontos és előzékeny kiszolgálás, valamint a konyhaszat terén szerzett tapasztalataim által t. vendégeimet kielégíthessem.

A kitünően izletes és e mellet igen jutányos áru magyar konyhájú ételeket, nemkülönbben a tisztán kezelt kitünő italokat, ugyszinte az elismert nagyvárad-szóllösi

„László sör“

mindenkor pontosan és frissen fogom kiszolgálni.

A n. é. közönség minél nagyobb mérvű szives pártfogását kérve maradok alázatos szolgálja

201 1—1

Keckeméthy István,
a nagyvárad-szóllösi gőz-sörgyár vendéglő bérloje
a Wöber-szállodában Nagyváradon

gyomorháj és annak következményei ellen!!

A legjobb és leghatásosabb gyógyszer az egészség fenntartására, a nedv és vének tisztítására és tisztántartására és jó emésztés elyidézésére a már mindenütt ismert és kedvelt

dr. ROSA-féle életbalzsam.

A legjobb és leghatékonyabb gyógyíftvekből legmondásában elkészítve, igen hatásosnak bizonyult emésztési nehézségeknél, gyomorgörcsnél, étvágytalanságnál, savanyu büfögésnél, vértelenségnél, aranyeres bántalmaknál stb. stb. Ezen kitünő tulajdonságainál fogva, biztos és jónak bizonyult háziszerré vált.

Ára egy nagy üvegnek 1 frt, kis üveg 50 kr. Több ezer elismerő és díszérőirat van kitéve szives betekintés végett.

Ovás! Csalódások elkerülése végett mindenkit figyelmeztetlek, hogy minden üveg az egyedül én általam eredeti előírás szerint készített, dr. Rosa életbalzsama, bék kartonba van begöngyöltve, melynek hosszolalán »Dr. Rosa életbalzsama, B. Fragner gyógyszerárta a »fekete sashoz«, Prága 205—III. felirattal van ellátva, német, cseh, magyar és francia nyelven, homlokzatán törvényesen kitéve bejegyzett alábbi védjegyvel. — Dr. Rosa életbalzsam valódi minőségben kapható a készítő forrártáiban

Fragner B., PRAGA 205—III. szám. Budapesten Török József gyógyszerárta. Az osztrák-magyar birodalom valamennyi nagyobb gyógyszerárta raktáron tartja ezen életbalzsamot. Ugyanott kapható:

Prágai egyetemes házikenőcs

mindennemű gyuladás, seb és daganat ellen. Több ezer köszönő irat által biztos hatásának elismert szer.

Biztos sikerrel alkalmazható gyuladásoknál, tejrakadásoknál és emlíkeményedésnél a gyermekvalasztásnál: kelevényeknél, vérdaganatnál, genyesedésnél, pokolvárnál, körümdaganatnál, kézen vagy lábón előforduló körümméreg ellen, keményedéséknél, daganatoknál, mirigydaganatoknál, elzsírosodásnál stb. Minden gyuladás, daganat, keményedés a legrövidebb idő alatt meggyógyíttatik; ha azonban genyesedés állt be, akkor a daganat legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül kiszivattik és meggyógyíttatik.

Ovás! Minthogy a »prágai egyetemes házi kenőcs« igen gyakran hamisítottatik, mindenkit figyelmeztetek, hogy eredeti aláírás szerint csakis nálam, készítettik. Az csakis akkor valódi, ha a sarga ércdobozban a melybe töltetik, vörös használati utasításban (9 nyelven van nyomva) és kek kartonba, mely a fejtetbi védjegyvel van ellátva, van göngyöltve.

Fül-balzsam. A legkísérőbáltabb és számtalan kísérlet által kitünően bizonyított gyógyszer nagyothallók és siketek gyógyítására 1 évegese 1 forint.

 HÖLGYEKNEK
ritka alkalom

LEGUJABB
szörme gallérok
valódi és utánzottak feltűnő olesó árban
szerezhetők be

NEMES MIHÁLY-nál

194 5-0

kizárólag

kész női felöltők divat termében

 Nagyvárad, Lévy-ház, Körös-part.

Alapított 1840.

„JANUS”

Alapított 1840.

kölcsönös életbiztosító intézet
a legkülönbébb módzatok szerint létesít

haláleseti, élet- és haláleseti tőkebiztosításokat.

Mértányos föltételek.

Megtámadhatatlan kötvény.

Mérsékelt díjtételek.

Biztosítás háboru esetére
pótdíj fizetése nélkül.

Az intézet a kölcsönösség elvén alapszik, az évi fölösleg tehát a biztosított tagok javára esik.

Az intézet **56** évi fennállása óta biztosítva volt: **99000** egyén

260,200.000 korona biztosított tőkével és

1,640.000 korona évjáradékkal.

A tagoknak és ezek jogutódainak **kifizettetett:**

34,920.000 korona.

Nyeremény (bonns) fejében visszafizettetett

3,876.000 korona.

 Biztosítéki alapok 24,500,000 koronán felül.

Felvilágosítással szolgál és biztosítási ajánlatokat elfogad:

A „JANUS” magyarországi aligazgatósága Budapestben, (VII. k. Erzsébet-körut 19.)

és biharmegyei főképviselete: Nagyvárad, Szaniszló-u. 786. sz. (Makay-féle ház.)

138 2-3

FREYBERGER ALBERT

kézimunka, rövidáru és gyermek-ruha nagy raktára
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.

Figyelemre méltó újdonságok az őszi s téli időnyre. DIVAT OSZTÁLY:

Blousok a legutolsó divat szerint:

Valentine legjobb mosó	1.90—2.20 frtig.
Flanel blousok	2.50—3.50 frtig.
Flanel ingek (ujdonság)	3.50—6.— frtig.
Szövet blousok elegáns kivitelben	3.50—6.50 frtig.
Bársony blousok	2.80—15.— frtig.

Selyem blous különlegességek. Kész reggeli costumok

5.50—8. frtig elegáns kivitelben.

Gyermek ruhák finom posztóból 1.80—4.80 frtig. — Gyermek felöltők 2.80—6 frtig.

Gyermek fejkötők, sapkák, harisnyák, meleg alsó ruhák minden árban
 kalapok és ruha diszekben folytonos újdonságok.

Különös figyelmében ajánlom a tisztelt vevő közönségnek

kézimunka raktáram,

mely fölülmul minden nagyobb város kereskedéseit e czikkeken; azon kellemes helyzetbe
 jutottam, hogy az eddiginél

50 százalékkal olcsóbban

árusíthatom raktáromon levő **kézimunkákat** és **hozzávaló anyagokat.**

Azon reményben, hogy a tisztelt vevő közönség nem fogja elmulasztani megtekinteni,
 a még eddig nem létezett **kézimunka** újdonságokat,

kiváló tisztelettel

FREYBERGER ALBERT,

kézimunka, rövidáru és gyermek-ruha nagy raktára
 NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.